

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

Обучителни материали

за учители и възпитатели от средищните училища на тема

**„Организиране и ефективно прилагане на новия
модел на целодневна организация на учебния
процес с акцент към добрите педагогически
практики“**

Втора фаза

Обучението се осъществява от Обединение „Средищни училища” по проект на Министерство на образованието и науката BG051PO001-3.1.06 „Подобряване на качеството на образованието в средищните училища, чрез въвеждане на целодневна организация на учебния процес” по ОП „Развитие на човешките ресурси”

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Регистрацията и настаняването на участниците започва в 11.30 ч.
От 12.30 до 13.30 има предвиден обяд

ПРОГРАМА ЗА ВТОРА ФАЗА

на обучение за организиране и прилагане на новия модел
на целодневна организация на учебния процес по проект:

**BG051PO001-3.1.06 „Подобряване на качеството на образованието в средищните
училища, чрез въвеждане на целодневна организация на учебния процес“ по ОП
„Развитие на човешките ресурси“**

Ден първи- петък	
13.30–13.45	<p>Откриване на семинара:</p> <ul style="list-style-type: none"> • представяне на проекта и запознаване на участниците. • обсъждане на очакванията на участниците • представяне на програмата
13.45–14.30	<p style="text-align: center;">ТЕМА 1:</p> <p style="text-align: center;">Дидактически изисквания и иновационни педагогически методи при провеждане на целодневна организация на учебния ден</p> <p>Занятие 1. Педагогически и дидактически проекции на връзката учител – възпитател – ученик при целодневна организация на учебния процес в средищните училища.</p> <p><i>Практическа работа: Казус. Търсене на решения.</i></p>
14.45–15.30	<p>Занятие 2. Реализация на рамковата програма за целодневна организация на учебния процес (Блок А, Блок В, Блок С).</p> <p>Добри практики и насоки за протичане на Блок А – обяд и отдих</p> <p><i>Практическа работа: Казус. Търсене на решения.</i></p>
15.30–16.00	<i>Кафе – пауза</i>
16.00–16.45	<p>Занятие 3. Дидактически изисквания при осъществяването на Блок В – самоподготовка</p> <p><i>Практическа работа: Казус. Търсене на решения.</i></p>
16.45–17.30	<p>Занятие 4. Планиране, подготовка и осъществяване на Блок С – дейности по интереси.</p> <p><i>Практическа работа: Казус. Търсене на решения.</i></p>
Ден втори - събота	
09.00–09.45	<p>Занятие 5. Форми за реализация на активно учене при целодневна организация на учебния процес.</p> <p><i>Практическа работа: Казус. Търсене на решения.</i></p>
9.45–10.15	<i>Кафе – пауза</i>
10.15–11.00	<p style="text-align: center;">ТЕМА 2:</p> <p style="text-align: center;">Изграждане на мотивационна среда за повишаване на качеството на образованието в средищните училища</p> <p>Занятие 6. Методически решения за използване на ИКТ- базирани дейности в педагогическия процес при целодневната организация на обучение</p> <p><i>Практическа работа: Казус. Търсене на решения.</i></p>

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

11.15-12.00	Занятие 7. Обогатяване и подобряване на материалната среда в средищните училища по проекта <i>Практическа работа: Казус. Търсене на решения.</i>
12.00–13.00	<i>Обяд</i>
13.00–13.45	Занятие 8. Реализация на идеите на гражданското образование. Взаимодействие с родителската общност и обществени институции. <i>Практическа работа: Казус. Търсене на решения.</i>
14.00-14.45	Занятие 9. Практики за осъществяване на интеркултурно образование <i>Практическа работа: Казус. Търсене на решения.</i>
14.45–15.15	<i>Кафе – пауза</i>
15.15–16.00	ТЕМА 3: Методи за постигане на педагогическо взаимодействие, насочено към социализиране на учениците в полуинтернатните групи Занятие 10. Приложение на интерактивните методи - обсъждане в група и брейнсторминг. <i>Практическа работа: Беседа върху добри практики, Дискусия</i>
16.15–17.00	Занятие 11. Приложение на интерактивните методи <i>визуализация с постер и „карта на ума”</i> <i>Практическа работа: обсъждане в група, дискусия</i>
Ден трети - неделя	
08.00-08.45	Занятие 12. Приложение на интерактивните методи <i>ситуационен метод и дискусия</i> <i>Практическа работа: обсъждане в група, дискусия</i>
09.00-09.45	Занятие 13. Приложение на интерактивните методи <i>пъзел и «експертна група»</i> <i>Практическа работа: обсъждане в група, дискусия.</i>
09.45–10.15	<i>Кафе пауза</i>
10.15–11.00	Занятие 14. Игровите дейности при целодневната организация на учебния процес в средищните училища <i>Практическа работа: обсъждане в група, дискусия.</i>
11.15–12.00	Занятие 15. Изкуството и спорта при целодневната организация на учебния процес в средищните училища <i>Практическа работа: обсъждане в група, дискусия.</i>
12.00-12.30	Раздаване на сертификати. Закриване на семинара.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

Увод

Стремежът към повишаване качеството на образованието в средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на учебния процес и повишаване на професионалните умения на учители и възпитатели е ръководен за настоящия проект. Изграждането у учителите и възпитателите на умения и компетентност за прилагане на интерактивни стратегии и методи, за създаване на благоприятна и мотивираща среда и осъществяване на конструктивно педагогическо взаимодействие е сред основните задачи на проекта. От голямо значение за реализацията на тези цели и задачи е получаването на „обратна връзка“ и погледа отвътре върху реалните постижения и проблеми в средищните училища.

Активното участие на голяма част от учителите и възпитателите в първия етап на обучението е един от индикаторите за актуалната насоченост на проекта. Благодарение на споделените добри практики и лична визия за разглежданите в теоретичните занятия проблеми, стана възможно да се обобщят и представят редица методически и практически варианти на представените подходи и стратегии за модернизация на педагогическия процес в средищните училища. Те са в основата на второто ръководство по проекта, което е пред Вас.

Настоящото помагало представя позицията и „обратната връзка“ с голяма част от учителите и възпитателите, взели участие в проекта. То е изготвено с цел осъществяване на трансфер между представените теоретични обосновки и „добрите практики“, който ще гарантира устойчивост на резултатите от проекта.

Събирането и анализа на предложените добри практики от първия етап на обучението има за цел осигуряване на обмяна на опит между педагози от различни населени места, оценка на практическата приложимост на предложените идеи в реални педагогически ситуации и открояване на най-добрите решения за успешната им реализация.

Настоящото изследване открие и редица проблеми, които съпътстват целодневната организация на учебния процес в средищните училища като: недобра материална база, ограничен достъп до кабинети в училище, различни от класната стая, формирането на ПИГ от ученици от различни

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

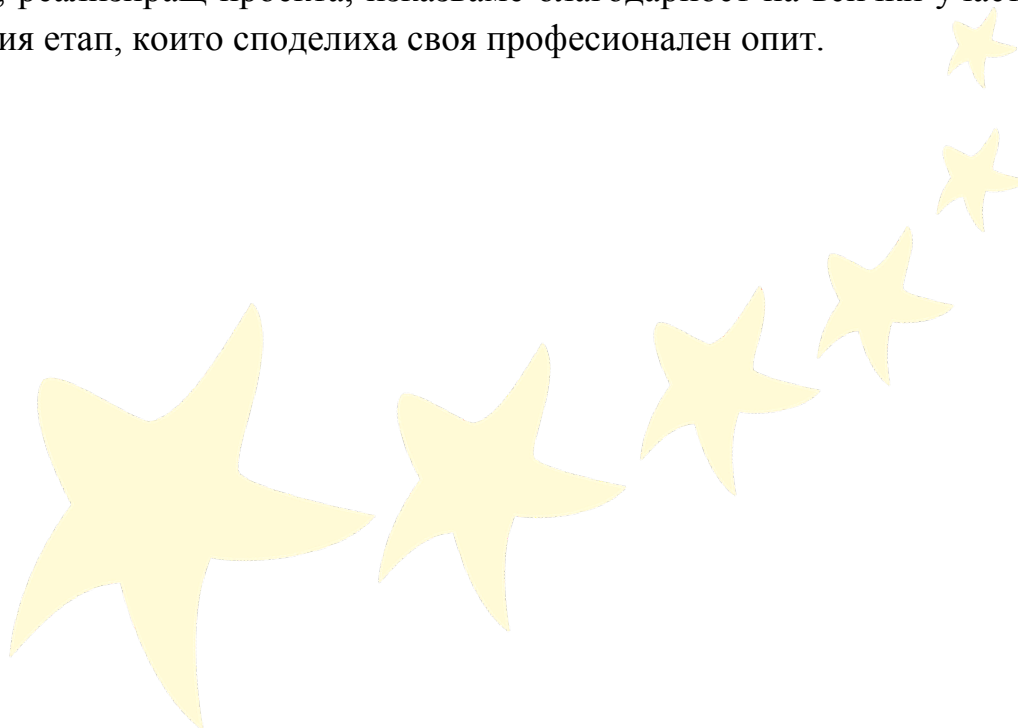
Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

класове и от различни възрасти, голям брой ученици в ПИГ, продължителен престой на учениците в училищното пространство и др. Особено ценни са предложените решения в процеса на работа от страна на учителите и възпитателите в средищните училища.

Споделянето на добри практики е ориентирано не само към взаимното професионално обогатяване на участниците, но и към очертаване на педагогическите тенденции при реализация на целодневната организация, които ще имат траен ефект върху педагогическата практика и след приключване на дейностите по проекта. Затова от името на целия екип, реализиращ проекта, изказваме благодарност на всички участници в първия етап, които споделиха своя професионален опит.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

МЕТОДИКА ЗА ПРОВЕЖАНЕ НА ОБУЧЕНИЯТА ПРЕЗ

ВТОРАТА ФАЗА

за организиране и прилагане на новия модел
на целодневна организация на учебния процес по проект:

BG051PO001-3.1.06 „Подобряване на качеството на образованието в средищните училища, чрез въвеждане на целодневна организация на учебния процес” по ОП „Развитие на човешките ресурси”

Реализацията на обучителната програма във втората фаза на обучението по проекта се основава на трансфера между представените теоретични обосновки и „добрите практики“, който ще гарантира устойчивост на резултатите от проекта.

Във втората фаза на обучението се очаква участниците да осъществят:

- оценка на практическата приложимост на предложените идеи в реални педагогически ситуации;
- открояване на най-ефективните решения за успешната реализация на новия модел на целодневна организация на учебния процес;
- рефлексирание на личния професионален опит въз основа на предложените добри практики;
- обмяна на добри практики между педагози от различни населени места.

Занятията от програмата се реализират в следния модел:

- Актуализация на важните теоретични аспекти на проблема.
- Разглеждане на предложените добри практики и изказване на мнения и оценки
- Споделяне и на други добри практики.
- Изпълнение на практическа задача.
- Дискусия.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Активното включване на участниците в обучението е задължително условие за успешното провеждане и на втория етап. Те не са пасивни слушатели, а активно участват при конструиране на обучителния процес като: изказват становище, задават въпроси, решават учебни задачи, осъществяват взаимодействие, споделят добри практики, създават своя визия за разглежданите процеси и т.н.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

Тема 1: Дидактически изисквания и иновационни педагогически методи при провеждане на целодневна организация на учебния ден.

Занятие 1. Педагогически и дидактически проекции на връзката между учител, възпитател и ученик при целодневна организация на учебния процес в средищните училища.

Целодневната организация поставя учениците в много по-разнообразни междуличностни взаимодействия – не само ученик-обучаващ, а и ученик-ученици, ученик-институции, ученик-общество. Това разнообразие на взаимодействията е насочено към изграждане на социалната култура на подрастващите. Връзката учител – възпитател – ученик е водеща педагогическа предпоставка за успешната реализация на целите на целодневната организация.

Ето какви са нейните основни педагогически и дидактически проекции:

1. Системна връзка и взаимодействие учител – възпитател – ученик при осъществяване на цялостния процес на обучение.

В триадата учител-възпитател-ученик са възможни множество взаимодействия. Във втората част от учебния ден при целодневната организация, учителят не бива да отсъства генерално. Неговите изисквания и напътствия във взаимодействието с възпитателите и учениците не следва да се разглеждат единствено като „препредадени“. Затова и много от посочените добри практики са насочени към оптимизиране на това взаимодействие чрез различни форми.

Организацията на целодневното обучение поставя и обучаващите (учители и възпитатели) в нова ситуация. Голяма част от участниците в проекта поставиха на преден план ежедневните връзки между учителя и възпитателя от една страна, и между учител-ученик, възпитател-ученик от друга. Целодневното обучение е единен процес и не бива двете организационни части да се самоизключват и разграничават. За целта са необходими нарочни и последователни решения за осъществяване на това единство.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

ТЕОРЕТИЧНА ОБОСНОВКА

Условия за успешно реализиране на целодневна организация в средищните училища

- Да се изгради единна система на учебно-възпитателна работа, която осигурява хармонично единство между обучение и възпитание, между урочна, извънурочна и извънкласна дейност, тясно сътрудничество и взаимодействие на училището със семейството, социалните институции и органите по местоживеене. Тази система трябва да е съобразена с възрастовите особености на учениците, да съчетава прякото и непрякото педагогическо ръководство, разгръщането на тяхното самоуправление, на самоинициативата и творчеството на всеки ученик.
- Учителите и възпитателите създават организация, която включва прилагане на иновативни педагогически методи, групова работа, индивидуален подход, работа в малки групи, упражнения, свързани с развиване на логическото мислене на учениците и въображението, интерактивни игри и други интерактивни методи.
- Съществено условие за пълноценна дневна организация на обучение е добрата материална база - класни стаи и кабинети, физкултурни салони, кътове за игри, интерактивни пространства, компютърни кабинети, ученически стол и други необходими помещения за отдых.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

- Организация на обществени прояви – училищен празник, исторически чествания, празници и др., където учителите по история, литература, музика и пр. се канят като експерти, които помагат с идеи, насоки и напътствия;
- Организация на различни състезания - музикални, спортни, художествени, артистични и др. състезания в ПИГ или съвместно с друга ПИГ, където учителят се кани като почетно жури;
- Участие на учителя при групови и индивидуални консултации преди важни тестове, изпити, контролни;
- Участие на учителите и възпитателите в общи за класа (за ПИГ) мероприятия като екскурзии, зелени училища, групови посещения в библиотеки, исторически забележителности, музеи и др.

2. Осигуряване и обмен на информация относно различни аспекти на учебния процес и развитието на учениците в ПИГ.

Непрекъснатата връзка между учителя/учителите и възпитателя е задължително условие за успешно реализиране на целодневната организация. Чрез тази комуникация възпитателите получават информация от своя колега педагог, а не от децата за:

- Образователното съдържание;
- Какви са трудностите, които са срещнали учениците;
- На какво трябва да се наблегне в часовете по самоподготовка;
- Отношение към учебния процес и темп на развитие на учениците;
- Необходимост от индивидуални консултации;
- Домашната работа;

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

Решение за успешно осъществяване на подобна връзка е наличието на ИНФОРМАЦИОНЕН ДНЕВНИК, в който учителите попълват горепосочените насоки за работата в следобедните часове. Наличието на подобен дневник е особено полезно в по-горните класове и особено в ПИГ с деца от различни възрасти. Добрата информираност улеснява часовете по

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

самоподготовка и прави далеч по-ефективна съвместната работа. Педагогът възпитател се явява като връзка между ученици и учителите, на който децата могат да се доверят, защото познава затрудненията и тревогите им.

3. Познаване на образователното съдържание от възпитателя и методите на обучение, особено важен при прогимназиалния етап при работа в смесени групи.

В много случаи квалификацията на възпитателя в ПИГ прогимназиален етап е насочена в определена предметна област, (БЕЛ, математика, история, физика, химия и пр.), а професионалните задължения на възпитателя изискват той да оказва помощ и съдействие в подготовката на всички останали учебни предмети.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

- Съвместно изготвяне на помощни материали за работа в самоподготовката. Например: схеми, диаграми, мултимедийни презентации в помощ на възпитателя по даден предмет и тема;
- Екипна форма на работа на възпитателите от различни ПИГ при възникнали проблемни ситуации;
- Повишаване на квалификацията и самоподготовката на възпитателя;

ПРАКТИЧЕСКА РАБОТА

Предложете идеи за преодоляване на конфликти и липса на комуникация между учителя и възпитателя в ПИГ.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

Тема 1: Дидактически изисквания и иновационни педагогически методи при провеждане на целодневна организация на учебния ден.

Занятие 2. Реализация на рамковата програма за целодневна организация на учебния процес (Блок А, Блок В, Блок С). Добри практики и насоки за протичане на Блок А (Обяд и отдих).

ТЕОРЕТИЧНА ОБОСНОВКА

Рамковата програма за целодневна организация на учебния процес включва всички дейности в полуинтернатните групи в средищните училища като обхваща както техните различия, така и общите им характеристики, предвид постигане на качествен образователно-възпитателен процес.

Съобразно законовото постановление във втората част от учебния ден се включват следните режимни моменти:

Блок А- обяд, отдих - 2 часа

Основно значение играе материалната база и добрите хигиенни условия в училищната сграда. Часовете от блок А се провеждат в периода от 12 до 14 часа, в зависимост от организацията на учебния ден в средищното училище.

Блок В - самоподготовка - 2 часа

Самостоятелната подготовка е силно специфична част от организацията на целодневната учебна програма в средищните училища. Работата на възпитателя в нередки случаи се подценява, обезличава и свежда до обикновено надзираване. По време на самоподготовката се проявява методическото умение на възпитателя. При самоподготовката не се изисква повторение на преподаването, а осигуряване на условия и мотивация за самостоятелна работа. Особено внимание тук се отделя и на постигането на приятна среда и атмосфера на работа.

Блок С – Дейности по интереси/ДИ/- 2 часа.

Заниманията по интереси включват разнообразен набор от достъпни и забавни дейности, които имат за цел да предотвратят преумората и да допринесат по непринуден начин за формиране на хармонична детска личност. В своята същност Блок С е онази част от целодневната програма, която може в най-голяма степен да провокира творчески импулс у децата.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

Целодневната програма и нейната реализация крие редица предизвикателства. Едно от най-съществените е големият брой часове, които прекарват учениците в училище и нуждата на всеки ученик от почивка – както физическа, така и умствена. Двата часа, отделени за отдых, имат голямо значение за ефективността при самоподготовката и излявата на всяко дете в ДИ.

Тук основно значение играе материалната база и добрите хигиенни условия в училищната сграда. Наличието на помещения, оборудвани за обяд и отдых е задължително. Тези условия не зависят конкретно от дейността на възпитателите и за съжаление лошата материална база често се явява пречка в ефективната почивка на децата.

1. Насоки за дейността на възпитателя по време на обяда в училищния стол:

- Осъществяване на контрол върху качеството на обедното меню на децата - да бъде разнообразно, здравословно и достатъчно за всяко дете;
- Грижа за спазване на хигиенни навици (ако липсват такива - създаването им) – измиване на ръцете преди хранене;
- Спазване на етикета за хранене;
- Отсервиране на празните съдове и почистване на мястото за хранене на всяко дете;

2. Форми на организация на времето за отдых

Въпреки че организацията на времето за отдых е най-неформална, е необходимо възпитателят предварително да има идея как ще премине тя. Разбира се, и да се съобразява със спонтанно възникналите идеи и решения от страна на учениците.

В провелоето се обучение по програмата през м.септември и октомври, 2013 г. много малко участници са засегнали темата за ефективно провеждане на часовете за отдых.

2.1. Организация на различни спортни състезания – между членовете на ПИГ или между различни ПИГ.

Въвеждането на състезателния елемент във времето за отдых мотивира учениците. Разбира се, преди да се проведе състезанието е необходимо

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

децата да се запознаят се с правилата и етичния кодекс на спорта, в който
ще се състезават.

ДОБРИ ПРАКТИКИ

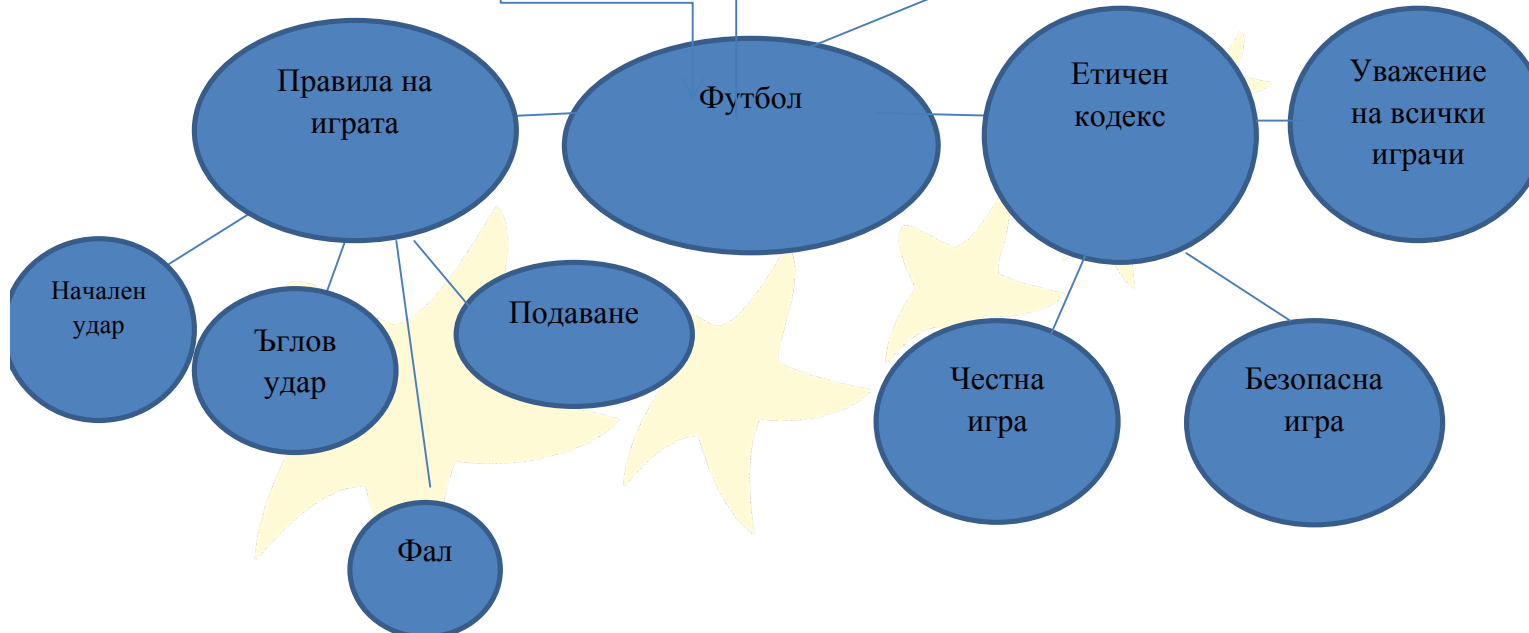
Запознаването с правилата и изготвянето на етичен кодекс за провеждане
на състезание по футбол може да се осъществи чрез изготвяне на постер, в
който участие вземат всички ученици.

Примерен постер:

Отбор А (7 ученика, IV клас)

Рефер
(възпитател)

Отбор В (7 ученика, V клас)

След като са сформирани отборите, изяснени правилата на играта и
излъчен рефера, футболната среща започва – две полувремена от по 20
минути, с 5 минути почивка.

След края на футболния мач участниците анализират развоя на играта -
спазени ли са правилата, кои са евентуалните нарушители и оценка на
срещата.

Така времето за отдых е прекарано пълноценно – децата са се разтоварили,
времето им е минало интересно, а онези, които не са имали досег до
футбола – са научили и нещо ново.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средишните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

2.2. Игра на чист въздух

Един от често споделяните по време на първата фаза на обучението проблеми от учители и възпитатели е лошата материална база, недостатъчно оборудван физкултурен салон, а когато е наличен - съсредоточаване на голям брой ПИГ в него. Добро решение на подобни проблемни ситуации е прекарване на времето за отдых на чист въздух – в близък до училището парк, детска площадка, поляна и пр.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

„Заедно можем“

Във връзка с националното почистване, тема, широко дискутирана и в българското училище, сред учениците и възпитателя на ПИГ възниква идея за почистване и поправяне на изоставена до училищната сграда детска площадка. В продължение на седмица в часовете по ДИ учениците почистват мястото, поправят и преобоядисват пейките, изрисуват настилката, засаждат дръвчета и го превръщат в идеално за отдых и игра. Учениците изработват дървена табела с надпис към всички бъдещи посетители да пазят площадката и да се грижат за нейната чистота и безопасност. Излъчват отговорници, които ежедневно да сменят чувалчетата за боклук в кофите и почистват пространството. Мястото се превръща в любимо за децата от тази ПИГ и те с нетърпение очакват времето, отредено за отдых, за да го изкарат дружно там.

2.3. Прожектиране на филм

При лошо време и наличие на материална база, прожекция на интересен за децата филм е добро решение за пълноценна почивка и отмора. Филмът може да бъде избран от самите ученици (след проведена от възпитателя анкета) или от самия възпитател. Целта на прожекцията е децата да отморят, в този смисъл връзката с учебния материал не е желателна.

2.4. Тихи игри – шах, домино, табла, бесилка.

Важно условие тук е тихите игри да носят удовлетворение на децата, да не ги натоварват и напрягат умствено. Освен това не бива да се допуска отдихът на учениците да се провежда в същите учебни помещения, в които се водят часовете от ЗП, ЗИП и СИП.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

Тема 1: Дидактически изисквания и иновационни педагогически методи при провеждане на целодневна организация на учебния ден.

Занятие 3. Дидактически изисквания в осъществяването на Блок Б (самоподготовка).

ТЕОРЕТИЧНА ОБОСНОВКА

Самоподготовката като организационна форма на целодневна организация в средищното училище

Самостоятелната подготовка е силно специфична част от организацията на целодневната учебна програма в средищните училища. Работата на възпитателя в нередки случаи се подценява, обезличава и свежда до обикновено надзираване. Именно по време на самоподготовката се проявява методическото умение на възпитателя. При самоподготовката не се изисква повторение на преподаването, а осигуряване на условия и мотивация за самостоятелна работа.

При самоподготовката учебната дейност на учениците има по-свободен, по-диференциран и често пъти по-творчески характер. Психологическата атмосфера е далеч по-свободна и неформална – учениците обсъждат изучаваното, обръщат се за помощ към учителя, който се възприема по-скоро като сътрудник.

Целите и задачите на самоподготовката са:

- затвърдяване на учебното съдържание и автоматизиране на уменията;
- пренос на знанията в нови учебни ситуации;
- развиване на умения за учене и самостоятелно справяне с поставените задачи;

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

- формиране на положително отношение към учебния труд;
- разгръщане на творческия потенциал, въображението и познавателните интереси;
- стимулиране на любознателност и стремеж към изява;
- усъвършенстване на комуникативните способности и уменията за общуване;
- активизиране на психичните процеси (съпоставяне, сравняване, обобщаване и др.);
- максимално развиване на индивидуалните способности.

При самостоятелната учебна подготовка е характерна новата стратегия на учителя, който:

- не преподава, а учи как самостоятелно да се овладяват знанията;
- не поставя пряко учебните задачи, а създава ситуация за участие и осмисляне на целта и формулирането на задачите;
- не ориентира чрез подробни указания, а насочва към самостоятелно осъществяване на ориентируващата основа на дейността;
- не дава готови планове за дейност, а изисква и подпомага самостоятелното планиране и подбора на рационалните начини за дейност;
- насочва към самоконтрол, саморегулация и овладяване на критерии за качествена самооценка.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Часовете за самоподготовка в целодневната организация на средищното училище са една от най-често коментираните теми в проведената първа фаза на обучението през м. септември и м. октомври, 2013.

За съжаление вместо „добри практики“, по-голямата част от учителите и възпитателите споделят по-скоро реалните проблеми и трудности, които срещат в реализацията на тази изключително важна за целодневния обучителен процес организационна единица. Сред тях са:

- многочислени групи (в много случаи от 25-28 деца);
- смесени групи (деца от различни възрасти – често от два и повече класа);
- различна ангажираност на децата в ПИГ, тъй като изучават различен материал;
- голям обем на домашните работи и липсата на физическо време за осъществяването им;
- разлики в интелектуалните и езикови нива на учениците, деца със СОП и др.

Всички тези проблеми ни дават основание да обособим следните дидактически аспекти на търсените решения:

1. Създаване на благоприятна атмосфера за работа и положителна нагласа към предстоящия учебен труд.

След часовете за отдых децата са емоционални и се концентрират много трудно. Нуждаят се от психологически преход към учебна дейност.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

- 1.1 Смяна на пространството за отдых и подреждане на работното място на всеки ученик;
- 1.2 Използване на интерактивни игри за създаване на общностен дух и позитивна нагласа. Това могат да бъдат въвеждащи кръстословици, ребуси и други занимателни елементи. Подобен пример е играта „Да помечтаем заедно“. Тя се провежда с успех при смесени ПИГ – I и III клас. Възпитателят приканва децата да затворят очите си за 5 минути и да си намислят най-хубавото нещо, което искат да им се случи. След това няколко деца от I

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

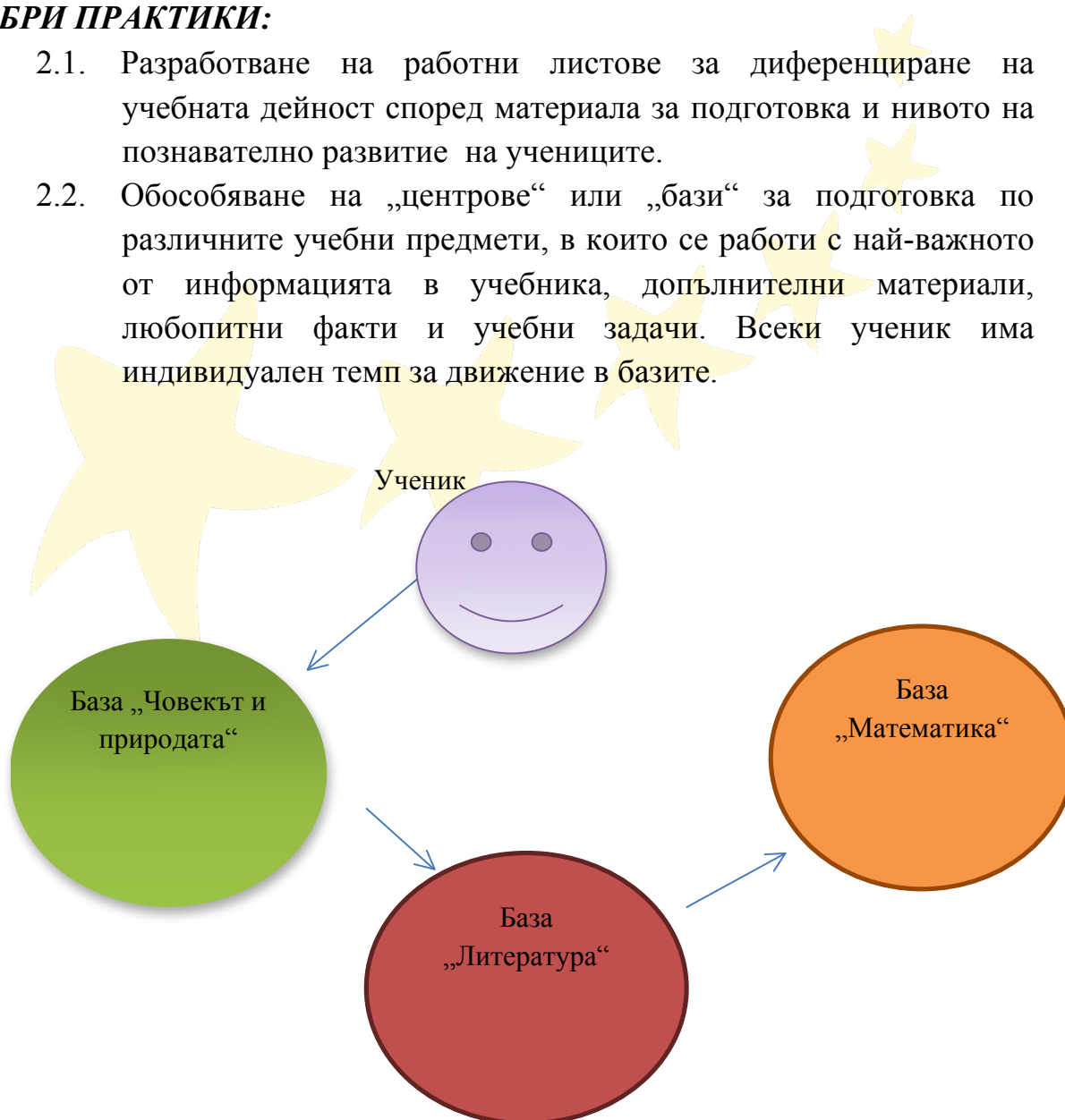
клас разказват какво са „видели“, а през същото време възпитателят дава насоки за работа на III клас. По-късно позициите се сменят. След подобно релаксиране, децата се успокояват и успяват по-лесно да се концентрират. Освен това се развива фантазията им и умението да разказват мечтите си.

2. Индивидуализация и диференциация на самоподготовката.

Такава е необходима независимо дали се работи в ПИГ от един клас или в ПИГ от повече класове.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

- 2.1. Разработване на работни листове за диференциране на учебната дейност според материала за подготовка и нивото на познавателно развитие на учениците.
- 2.2. Обособяване на „центрове“ или „бази“ за подготовка по различните учебни предмети, в които се работи с най-важното от информацията в учебника, допълнителни материали, любопитни факти и учебни задачи. Всеки ученик има индивидуален темп за движение в базите.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

3. Работа в екип по двойки и използване на интерактивния подход „експертна група“.

ДОБРИ ПРАКТИКИ

Работа по двойки, състоящи се от по-напреднал ученик и ученик, който има нужда от помощ. Дава много добър резултат при усвояване и осмисляне на учебния материал – всяко дете разказва на партньора си какво е разбрал от материала, кое според него е най-важното и същественото и пр. При написване на домашните работи - децата разменят тетрадките си, поправят грешките си, а след това възпитателят прави обща проверка и коментар на дъската. Коментират се резултатите. По този начин се постигат много добри резултати и по отношение на психологическото състояние у учениците – по-напредналите деца се чувстват оценени, заместник-учители, а тези, които срещат трудности с материала – са по-спокойни и по-лесно преодоляват трудностите;

4.Използване на метода „карта на ума“ при самоподготовката.

Този метод позволява на учениците да извлекат и подредят най-важното от учебната информация.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

Самоподготовка по История и цивилизация”” в ПИГ с ученици от V клас по темата „Могъщество на България при управлението на цар Симеон“. Всяко дете изработва за 20 минути индивидуално проект за карта на ума по темата, използвайки учебника. Следва групов коментар върху предложенията за акценти по темата и демонстрация на карта на ума на дъската с направените предложения.

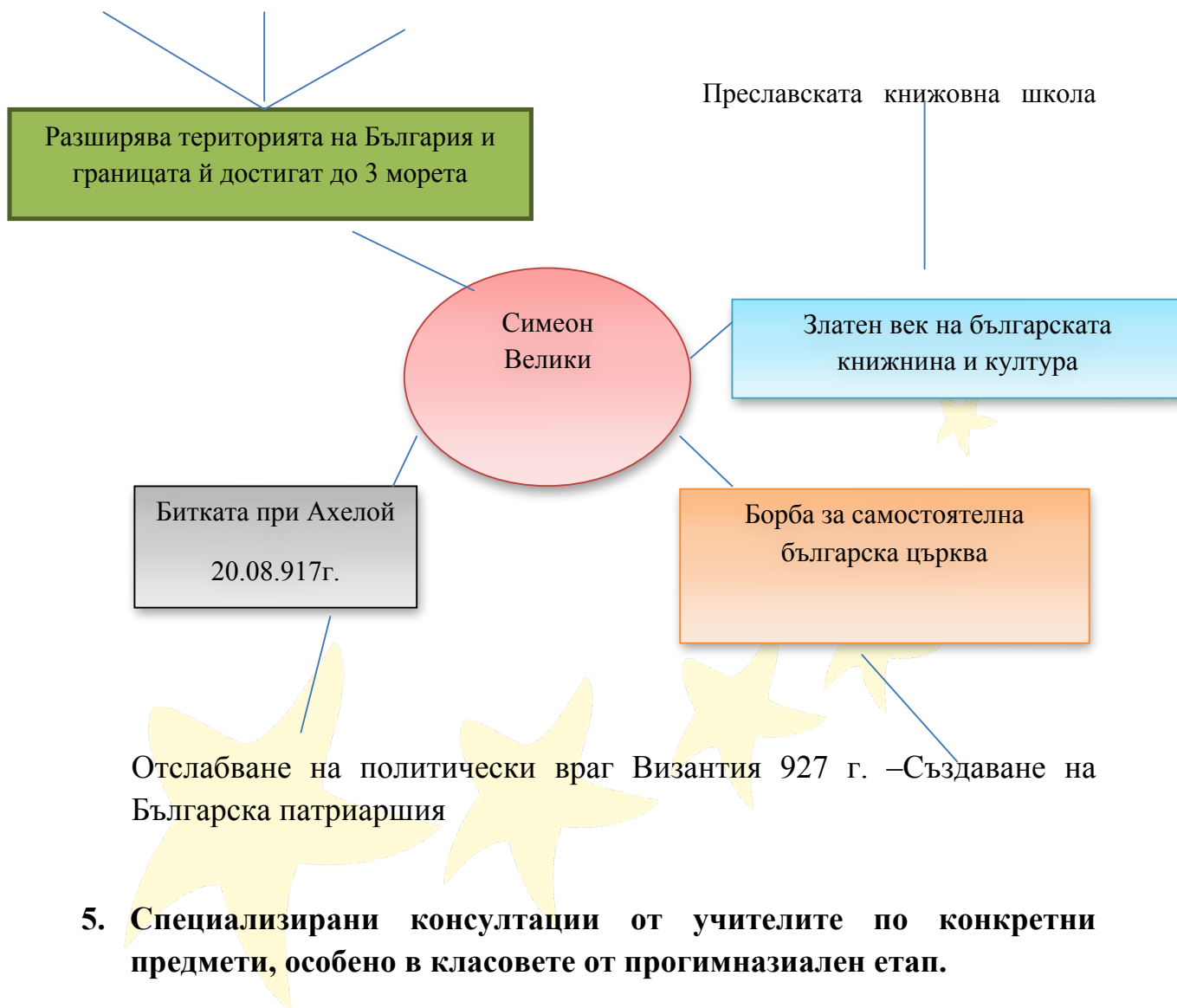
Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Черно Бяло море Адриатическо море

5. Специализирани консултации от учителите по конкретни предмети, особено в класовете от прогимназиален етап.

6. Регулация на обема на домашните работи.

Преодоляване на претоварването с домашни работи, стремеж и от страна на учителя в часовете по самоподготовка учениците да открият и осмислят най-важното от изучавания материал, а не да се претоварват с много домашни работи.

7. Интегративни взаимодействия при осъществяване на самоподготовката и дейностите по интереси.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Тематичната интеграция между самоподготовката и дейностите по интереси е фокусирана върху образователното съдържание от учебните програми по различните учебни предмети. Целодневната организация дава възможност за интегративни взаимодействия между изучаваните теми и дейностите по интереси.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

Пример за такава интеграция между самоподготовката и дейностите по интереси е разглеждането на защитени растителни или животински видове у нас и изработването на постер по тази тема в художественото или приложното направление. Изобразителната дейност има силно влияние върху опознаването на обектите от заобикалящия детето свят. Тя подпомага опознаването и диференцирането на детайлите, формата, цвета и пр.

И ДРУГИ ДОБРИ ПРАКТИКИ:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ПРАКТИЧЕСКА РАБОТА

Предложете варианти за организация и осъществяване на самоподготовката при групи с различен възрастов състав.

.....

.....

.....

.....

.....

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

Тема 1: Дидактически изисквания и иновационни педагогически методи при провеждане на целодневна организация на учебния ден.

Занятие 4. Планиране, подготовка и осъществяване на Блок С – Дейности по интереси.

Планиране и организация на дейностите по интереси

1. Проучване на интересите в ПИГ. Един от основните проблеми за протичане на ползотворен Блок С (Дейности по интереси) е неефективното планиране. За целта е необходимо най-напред да се проучат действителните интереси на учениците и да се осигури необходимата материално-техническа база за осъществяването им.
2. Оформяне на центрове по интереси. В помещението/помещенията за дейностите по интереси да се оформят ЦЕНТРОВЕ, съобразно предпочитанията на учениците и възможностите на средищното училище.
3. Създаване на тематично годишно разпределение на ДИ. В областите наука, изкуства, спорт и образователни и развиващи игри, според посочените по-долу примери и желанията на учениците (веднъж проучени от директора, а по-късно и от учителя/възпитателя, който оформя, добавя, преправя, ако се наложи, темите по интересите на учениците).

В проведеното проучване на добри практики при целодневна организация на учебния процес споделеното за този компонент на целодневната организация има висока представеност. Това ни дава възможност да обобщим следното:

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средни училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

1. Проучване и диференциране на интересите в ПИГ

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

Съставянето на годишния план и разпределението на часовете и темите в Блок С е в пряка връзка с желанията за участие на децата в конкретни дейности. Това желание се установява чрез анкета. На базата на резултатите от проучването се създават „клубове по интереси“. ПИГ се разделя на 4 клуба:

- Млад журналист – подготовка на журналистически материали и създаване на училищен вестник;
- Клуб по танци – участва с различни изпълнения в училищни и местни празненства
- Млад еколог – организират походи с екологичен цел, изготвят информационни табла с екологична тематика, грижат се за чистотата на местния парк;
- Клуб на готвача – организират конкурс за млади готвачи като подготвят различни кулинарни изобретения.

Въпреки че ПИГ е смесена и в нея участват ученици от I до IV клас, с преобладаващи деца от ромски произход, предложените дейности по клубове се ползват с голям интерес от учениците, които постигат значителни резултати.

2. Специфични форми за осъществяване на Дейностите по интереси.

ТЕОРЕТИЧНА ОБОСНОВКА

Дейностите по интереси включват разнообразен набор от достъпни и увлекателни занимания, които имат за цел да предотвратят преумората и да допринесат по не принуден начин за формиране на хармонична детска личност.

В своята същност Блок С е онази част от целодневната програма, която може в най-голяма степен да провокира интерес и творчески импулс у децата. Това е и причината основно внимание да се обръща на интерактивните методи и игри, работата по проект и онези педагогически и дидактически форми, пречупени през играта, които развиват личностните качества и интереси у децата, мотивират ги да мислят и излагат смело своите позиции. забележителности, паркове, зоологически градини, клубове и пр.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Участието на учениците в т. нар. „Блок С“ е напълно доброволно. Дейностите в него се организират в различни направления: общообразователно, научно, художествено, приложно, спортно, приключенско, техническо и пр. Мястото на провеждане на дейностите по интереси не е само сградата на училището. Предвидени са посещения на различни културни и граждански институции, музеи, библиотеки, читалища, стадиони, природни забележителности, паркове, зоологически градини, клубове и пр.

2.1. Организация и провеждане на ДИ извън училищното пространство

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

- Посещение на библиотеки, читалища, музеи, изложби, зоологически градини;
- Посещение на театрални постановки;
- Разходки в паркове, по екопътеки;
- Велотурове;
- Движение по специални маршрути (предварително изготвени от възпитателя) за запознаване с правилата на движение;

2.2. Организация и подготовка за участие в олимпиади, конкурси и състезания

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

Провеждането на конкурс за най-добър рецитатор оказва силно мотивиращо влияние върху дейността дори на най-малките ученици. Всички се подготвят за изпълнение на стихотворението „Обесването на Васил Левски“ от Хр. Ботев по повод годишнина от обесването на

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средишните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

Апостола. Въпреки че стихотворението е трудно за заучаване, в заниманията по интереси учениците полагат голямо старание и усърдие. Резултатите не закъсняват – всички се научават да рецитират произведението и не след дълго самите деца организират подобен конкурс по повод Националния празник 3 март. На него са поканени всички родители, общински служители и общественици. Общината подготвя подаръци за победителите. Конкурсът ентусиазира не само учениците, учителите, но и цялата общественост.

2.3. Привличане на експерти от различни области в ДИ.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

Добра практика в заниманията по интереси е сътрудничеството с различни граждански и обществени организации, представители на различни професии, които могат да бъдат канени при разглеждането на теми, които вълнуват учениците. Те могат да бъдат и сътрудници в дейността – художници, артисти, дизайнери, компютърни специалисти, лесовъди, ветеринари. Споделяйки своя опит, експертите влияят на интересите на децата и бъдещото им професионално ориентиране.

2.4. Отбелязване на международни празници като Ден на Земята, Ден на водата, Ден на вятъра, Седмица на гората и пр., които са предпоставка за разнообразна познавателна активност на учениците.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

Дейности по интереси по случай Деня на Земята

Учениците от ПИГ са разделени в 2 групи. **Първата група** изготвя постер „Двете лица на Земята“, на който са поместени снимки със замърсени природни местности и такива с красиви природни пейзажи. Тази група има за задача да направи съпоставка между двата облика на Земята и да обобщи каква е ролята на човека за замърсяването и съхраняването на нашата планета. **Втората група** има задача да организира изложба под надслов: „Отпадъци в употреба“. Учениците изработват цветя, вази,

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

гирлянди и други украси от отпадъчни материали – сламки, капачки, пластмасови шишета, кофички от кисело мляко, найлонови торбички и пр.

Постерът и изложбата са представени във фойето на училището, където в самия Ден на Земята ПИГ организира викторина и модно ревю от отпадъчните материали. Резултатите са свързани с положително емоционално преживяване у участниците и постигнато удовлетворение от свършеното и привличане на нови последователи на екологичната идея.

2.5. Отбелязване на празници от Националния календар и патронния празник на училището.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

Подготовка на Коледно парти в училище

Подготовката на училищното коледно празненство се възлага на ПИГ. Възпитателите от различните ПИГ предварително изготвят анкета в групите си с какво учениците биха могли да се включат в организацията на партито. Така се сформират следните отговорности за:

- Организация на музикална програма;
- Организация на артистична програма (гостуват Дядо Мраз, Снежанка и 15-те джуджета)
- Изработване на коледна украса;
- Подготовка на коледна томбола и викторина;
- Всички се включват в подготовката на ръчно изработени коледни картички – покани за учителите.

Резултатът е един чудесен и запомнящ се празник. Всички деца се забавляват и се чувстват част от партито, защото са допринесли за неговата организация.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

И ДРУГИ ДОБРИ ПРАКТИКИ:

.....
.....
.....
.....
.....

ПРАКТИЧЕСКА РАБОТА:

Предложете форми за провеждане на ДИ в направление „Наука“ при работа в смесена ПИГ.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

Тема 1: Дидактически изисквания и иновационни педагогически методи при провеждане на целодневна организация на учебния ден.

Занятие 5. Форми за реализация на активно учене при целодневна организация на учебния процес.

ТЕОРЕТИЧНА ОБОСНОВКА

Активното учене се свързва с изпълнение на разнообразни познавателни и практически действия. То подпомага конструирането на собствена представа и извличането на смисъл от усвояваните знания, а не само усилия на паметта и възпроизвеждане на определена информация. Предпочитаните методи и форми са:

- Работа по проекти.
- Дискусии в малки групи.
- Решаване на проблеми.
- Свързване на теорията с практиката.

Да се учи активно означава:

- Да се решават проблеми.
- Обучението да протича в стимулираща среда.
- Да се развиват умения за пренос на наученото.
- Да се решават различни типове автентични задачи.
- Да се актуализират предишните (старите) знания.
- Да се набляга на придобиването на собствен опит, на създаването на собствен смисъл.
- Да се обръща внимание на стратегии за придобиване на знания, а не само на самите знания.
- Да се насърчава критичното мислене.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средишните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

1. Активните форми на самоподготовка в ПИГ

Абсолютизирането на работата с учебника и учебната тетрадка в самоподготовката е често срещан проблем в практиката на целодневната организация на учебния процес.

Трябва да се отбележи и известното недоверие, с което някои възпитатели се отнасят към т.н. модерни методи и предпочитат в самоподготовката методи, за които са сигурни, че дават добри резултати в краткосрочен план – детето може да възпроизведе информация от учебника, знае наизуст определения и т.н. Но ако самоподготовката е единствено с насоченост към репродуциране на информация, то тогава следва да приемем, че на заден план са поставени компетенциите, чието формиране винаги се свързва с активната позиция на обучаемия.

Традиционно, в съзнанието на българския учител самоподготовката се разглежда като конкретна работа с учебника по дадена тема и написването на домашната работа. Възможен е обаче и по-широк възглед за самоподготовката, който се осъществява именно с помощта на активните методи. В часовете за самоподготовка прилагането на методите и формите на активното учене е гаранция за промяна на цялостната визия на целодневното обучение.

Формите и методите за активизиране на познавателната дейност на учениците са: работа в екип, подготовка на различни презентации, постери, пъзели, формирането на експертни групи. Те са насочени към осмислянето, допълването и прилагането на преподавания материал, а не към неговото наизустяване. За целта съзнанието на учениците трябва да бъде освободено, домашните работи по съответните предмети да не са много и да са насочени към осмисляне и приложение на преподаденото.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

- Съчетаването на традиционни и „активни“ методи в самоподготовката е добра формула, която гарантира качество на учебните резултати дори тогава, когато те се измерват само на ниво „Знание“. Например в самоподготовка по „Човекът и природата“ по темата „Полезни ископаеми“ се предлага съчетаване на традиционни методи като беседа,

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

работа с учебна тетрадка и учебник с интерактивни методи като обсъждане в група, визуализация, гост-говорител. За гост е поканен дядото на дете от ПИГ, бивш миньор, който разказва за добива на полезни изкопаеми в мината. Този разказ оставя ярки впечатления у децата и подпомага разбирането на категории, за които децата нямат конкретни представи напр. „земни недра“, „руда“, „мина“.

- Посещение на обекти, свързани с изучаваните теми и разширяване на впечатленията на учениците и практическата им ориентация в разглежданите проблеми.

За осмисляне и затвърдяване на темата „Траките – най-древните жители на нашите земи“ е организирано посещение на Свещарските могили. Така в самоподготовката се включват методи, които имат много по-силно влияние върху учениците, в сравнение с многократното прочитане на урока – екскурзия, беседа с екскурзовод, събирателска дейност. Резултатите са засилване на интереса и желание видяното да се сподели.

- В самоподготовката по БЕЛ ПИГ от ученици от VII клас получават следното предизвикателство. Предварително възпитателят се е подготвил – на листа А4 е принтирал текстове от произведенията „По жицата“ на Йордан Йовков, „Мамино детенце“ на Любен Каравелов и „Гераците“ на Елин Пелин. Отново на А4 възпитателят е принтирал портретни снимки на посочените писатели. Слепил е листовите така, че от едната страна е откъс от произведението, а от другата – фотос на автора му. Листата са разрязани на няколко части, така че да се получи двустранен пъзел. Децата в ПИГ са разделени на три групи. Тяхна задача е да сглобят пъзела, да познаят откъс от кое произведение съдържа и кой е неговият автор. След като тази задача е изпълнена – всички ученици обсъждат кои други произведения на тези автори са чели, имат ли любими сред тях и какво знаят за живота на авторите. Така по един интересен начин учениците преговарят преподаденото, запознават се с начина, по който са изглеждали известните български писатели и изявяват желание тази форма на самоподготовка да се приложи и в следващите часове.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

2. Работа по учебен проект

Работата по учебен проект до голяма степен съдържа основните характеристики на активното учене, а именно:

- Създават се условия за продължаващо изграждане на знанията, за компенсирание на допуснати дефицити на разбиране или информационен недостиг.

- Разширява се познавателният контекст при разглеждане на проблема, осмисля се неговата значимост в по-широка практическа рамка, в неговата цялостност. Стимулира се процеса на създаване на интегративни взаимодействия в обучението.

- Създават се възможности за включване на индивидуалния опит на учениците (емоционален, познавателен, социален).

- По-ефективно и субектно насочено се формират отношения, интереси и желание за лична изява; предизвикват се преживявания като усърдие, съпричастност, увлеченост и удовлетвореност.

- Насърчава се екипната форма на работа – изграждат се умения за работа в екип и за осъществяване на познавателен обмен и комуникация.

- Създават се предпоставки за “отваряне” на обучението - процесът на обучение остава отворен, интересът към темата не приключва с края на учебния ден; насърчава се привличането на експерти по разглежданите проблеми; стимулира се естествено и необходимо взаимодействие между учениците и обществото.

- Учениците имат свободата сами да избират подходите и средствата за разработване на проекта, както и желаните взаимодействия вътре в екипите и извън тях.

Прави впечатление, че едва малка част от споделените добри практики са свързани с работата по проект. Въпреки това – там, където са описани такива – са посочени изключително добри резултати. Колегите педагози споделят на първо място ентузиазма на децата, силното желание за работа и постигнати постижения в областта на придобитите знания, умения и компетентности.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Дейностите по интереси дават поле за осъществяване на проектната работа, макар че чрез нея се постигат изключително добри резултати и при осмислянето, обогатяването и прилагането на нови знания, тоест при самоподготовката.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

Проект „Червеногушата гъска“

В ПИГ от смесени класове – от I до IV клас в часовете по ДИ се реализира проекта „Червеногушата гъска“. Средищното училище се намира в Дуранкулак. На територията на България този изключително рядък вид се среща единствено в Шабленски езерен комплекс и Дуранкулашкото езеро. Около 90% от цялата популация на **червеногушата гъска** зимува именно тук и в част от територията на Румъния в Добруджа, преминавайки територия от 6000 км. от далечен Сибир. Тя е застрашена от изчезване в световен мащаб и фигурира в Червената книга на България. Поради тези факти, а и заради красотата на птицата, тя се ползва с голямо внимание от страна на редица международни организации. За да се запознаят с нейната история, с уникалността на природните обекти в Шабла и Дуранкулак, да направят връзка между природата и действията на човека, учениците от ПИГ, с помощта на Българското дружество за защита на птиците и своя възпитател се включват активно в проекта, посветен на рядката птица. Учениците са разделени в няколко групи:

- Децата от I клас очертават контурите на птицата в предварително подготвен макет, следвайки последователността на числата до окончателното ѝ завършване, оцветяват птицата, като разбира се обръщат специално внимание на красивата ѝ украса.
- Децата от II клас сглобяват пъзели с изображението ѝ, като търсят сходства с други птици от семейство патицови. С материалите, подготвени от най-малките участници, се изготвя постер, който украсява стаята на групата.
- Децата от III клас имат за задача да проучат с какво са уникални резерватите в Шабла и Дуранкулак и с какво привличат този рядък вид.
- Децата от IV клас, с помощта на материали, предоставени от Българското дружество за защита на птиците и от Интернет, подготвят

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

разказ за живота на птицата и изготвят карта на дългия маршрут, който изминава птицата, за да зимува у нас.

- Всички деца, с помощта на възпитателя, подготвят мултимедийна презентация по темата.
- Успехът на проекта е голям, всички деца са се изявили, научили са много нови неща и заедно са стигнали до редица нови компетентности и умения. Изготвената презентация става визитна картичка на групата, прожектира се на други ученици, както и на гости на училището.

Активното учене не бива да се свързва само с изучавания материал. Въвеждането на целодневна организация в средищните училища е в не по-малка степен насочено към формиране на ценности, придобиване на умения и компетентности от социален аспект.

Проект „Добруване“

Проектът „Добруване“ се реализира от всички ПИГ от средищното училище в рамките на ДИ. Целта на организаторите – учителите по БЕЛ, е да популяризират сред децата качества като доброта, състрадание, милосърдие, инициативност и пр. Във всяка ПИГ работят по проекта индивидуално – четат се разкази, мъдрости и поговорки; отделни пасажии от Библията и Корана; водят се беседи; рисуват се пана, свързани с добруването; търсят се добрини в местния и националния печат. Във всяка ПИГ се поставя „кутия на доброто“, в която всяко дете споделя каква е добрината, която е извършило. Така амбицията да извършиш добро завладява всички. В края на седмицата се избира и „добрина на седмицата“. На финала на проекта децата в различните ПИГ извършат общо добро – засаждат дръвчета, почистват градския парк, организират благотворителен базар със свои рисунки за деца, лишени от родителски грижи, боядисват училищния физкултурен салон и др.

Постигнати са впечатляващи резултати в сферата на емоционалността, популяризирано е основно качество, на което днес се обръща все по-малко внимание.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

И ДРУГИ ДОБРИ ПРАКТИКИ:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ПРАКТИЧЕСКА РАБОТА:

Изложете Вашата лична теза за активното учене. Предложете варианти на промяна на Вашата практика в посока активно учене.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

Тема 2: Изграждане на мотивационна среда за повишаване на качеството на образованието в средищните училища

Занятие 6. Методически решения за използване на ИКТ-базирани дейности в педагогическия процес при целодневната организация на обучение.

ТЕОРЕТИЧНА ОБОСНОВКА

Развитието на информационно-комуникационните технологии разкрива много нови възможности и по отношение на методите на обучение като предоставя много нови технически и технологични средства, в това число и програмни продукти, чрез които може да се подрежда и представя информация. ИКТ предоставят широки възможности учащите да участват активно в процеса на учене. Така се създава и един безусловно нов вид мотивация, свързана с по-висока атрактивност и привлекателност на работата с ИКТ в сравнение с традиционните обучителни средства.

Мултимедийната презентация в обучението е метод, който получи широко разпространение с развитието на ИКТ. Възприемайки и създавайки презентация по дадена тема, учениците се учат да подбират и подреждат информация, да открояват най-важното от нея, да обобщават.

Търсенето и подборът на информация в Интернет е метод, който позволява учениците да се насочват към главното и същественото в потока от информация, да осмислят отделните компоненти на информацията и да конструират смислова цялост в съответствие с поставената задача.

Компютърните симулативни игри и тестове също намират приложение в целодневната организация на учебния процес.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средишните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

1. Преодоляване на трудности у някои деца при работа с компютър

Аудио-визуалната техника разнообразява учебната дейност и я прави далеч по-интересна и привлекателна. Установено е, че ИКТ имат положително въздействие върху почти всички ученици – без разлика във възрастта, пола, етноса и пр. Учениците са еднакво мотивирани от използването на ИКТ, с изключение на тези, които нямат достъп до ИКТ вкъщи. Такива ученици понякога се чувстват несигурни поради ограничения им достъп до ИКТ и се страхуват, че тяхното неумение да работят с тях ще бъде видно, затова сами ограничават използването им в училище. В тези случаи педагогът трябва да обърне специално внимание на работата с ИКТ, чрез индивидуални консултации и дискретни демонстрации.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

Друга добра практика е работа в екип по двойки, състоящи се от по-напреднал ученик и ученик, който има нужда от помощ при работа с компютър. Този подход дава много добър резултат по отношение на психологическото състояние у учениците – по-напредналите деца се чувстват оценени, а тези, които срещат трудности – са по-спокойни, в приятелска среда по-лесно се научават да боравят с компютър;

2. Безопасно ползване на Интернет

Най-голям интерес у учениците сред ИКТ-базираните дейности е работата в Интернет. Работата пред компютър се възприема от децата като безопасна, но в действителност в Интернет-пространството дебнат редица опасности, за които децата трябва да знаят.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

Добра практика в това отношение е запознаването на децата в ДИ с опасностите в Интернет и най-вече с правилата за безопасно използване на глобалната мрежа. За целта възпитателят провежда беседа. Според някои учени Интернет е едно от изобретенията, които коренно променят света и начина на живот на хората. Никога преди Интернет не сме имали възможността така лесно и свободно да общуваме практически с целия

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средишните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

свят, да търсим и намираме с такава скорост нужната ни информация, да пишем, да рисуваме и да покажем всичко това на широк кръг хора. Със същите възможности обаче разполагат и всички останали хора, а някои от тях не са толкова добронамерени и виждат в Интернет възможност да придобият информация за другите, която те не желаят да им дадат, да атакуват компютрите на други хора, да се опитват да ги унижат или обидят. За да можем да използваме всички прекрасни възможности, които Интернет ни дава, без да се страхуваме, че може да ни се случи нещо неприятно или нежелано, трябва да спазваме някои съвсем прости правила.

Възпитателят изписва 8-те златни правила за работа в Интернет на дъската:

1. За да използвам компютъра, трябва да поискам разрешение от родителите си/ учителите си.
2. Ще пазя в тайна от всеки своите пароли.
3. Ще отворя е-мейли само от хора, които познавам.
4. Винаги ще казвам на родителите си/ учителите си, когато имам проблеми.
5. Ще използвам компютъра не повече от 1 час на ден.
6. Няма да давам името или адреса си на никого в Интернет.
7. Ще съгласувам с родителите си/ учителите си сайтовете в Интернет, които посещавам.
8. Уважавай всички във виртуалния свят, но се доверявай само на тези, които истински познаваш.

Следва дискусия – какво неприятно би могло да ни се случи в Интернет, примери от практиката на децата и обсъждане на правилата за безопасна работа. ДИ завършват с изписване на дъската на Горещата линия за подаване на сигнали за незаконно и вредно съдържание в Интернет – web 112.net .

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

3. Мултимедийна презентация

Благодарение на добрата компютърна подготовка на учениците, създаването на мултимедийни презентации по зададена тема не е похвално изключение, а все по-често срещано явление.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

Мултимедийна презентация „Забележителностите на Стара Загора“

В няколко часа в ДИ учениците от ПИГ VIII клас дискутират кои са историческите и природни забележителности, които изграждат облика на техния роден град – Стара Загора. Стига се до заключението, че това са: Градският исторически музей, Музеят на религиите, Музей „Неолитни жилища“, Античният амфитеатър и парк „Аязмо“. Разделени в 5 групи, учениците събират информация за посочените забележителности в Интернет – снимки, история, колекции и пр. След като обсъждат груповата работа, се взема решение за подготвяне на мултимедийна презентация на PowerPoint, в която да се включат и забележителни личности, родени в Стара Загора – Гео Милев, Веселин Ханчев, Николай Лилиев.

4. Включване на учебни филми

Учебните филми в педагогическия процес са изключително атрактивни за учениците. Чрез тях се създава мотивираща среда, в която знанията се усвоят далеч по-лесно. Комбинирането им и с персонални компютри и ползването им в учебния процес създава нови възможности за ефективно и активно учене.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

С успех във всички възрастови групи от 1 до 8 клас се използва документалната поредица на Би Би Си Eyewitness „Мечки“, „Човешката машина“, „Кучето“, „Насекомите“, „Живот“, „Оцеляване“, „Животът на бозайниците“, „Синята планета“, „Планини“ и др. Голяма част от тях са достъпни и в Интернет.

5. Използване на различни електронни ресурси в Интернет – електронни енциклопедии, справочници, специализирани сайтове.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средишните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

В сайтове с образователна насоченост в Интернет пространството все по-често се срещат примери за компютърно моделиране на теми и проблеми от образователното съдържание в училище.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

Електронната екологична енциклопедия (<http://ecologybook.openfmi.net>) предлага анимации, свързани с екологични проблеми като замърсяването на въздуха, на водата и на почвата, влиянието на замърсяването върху растенията, животните и човека, ерозията на почвата и др.

6. Работа с интерактивна дъска

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

Описаната добра практика има за задача да разкрие знанията на ученици от XI клас по „Информационни технологии“ и на ученици от VII клас – по БЕЛ. Учениците от XI клас създават програма за тестово изпитване върху учебното съдържание по БЕЛ за VII клас. Софтуерната програма се реализира с помощта на интерактивна дъска и позволява посочването на верен отговор да се генерира в точки. За да се тества, се организира състезание между седмокласниците от две ПИГ, които под формата на състезание решават тест по модела за Национално външно оценяване по БЕЛ. Участието в него мотивира учениците и те трескаво се подготвят. В състезанието се включват всички деца, а отборът победител е този, събрал най-много точки. В края, учениците изявяват желание да участват в подобни мероприятия и да тестват знанията си и по други предмети.

7. Използване на компютърни тестове

Друг метод, базиран на информационно-комуникационните технологии, е компютърният тест. Той предизвиква интереса на учениците и осигурява обективност на проверяването и оценяването.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

Компютърен тест по Човекът и природата за четвърти клас е публикуван в сайта: www.4ovek-priroda.hit.bg.

Компютърният вариант на тестовата система съдържа предварително разработена информационна база от въпроси с отговорите им. Всеки

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

въпрос е с по три отговора, от които само един е правилният. Не може да се допълва или променя базата от въпроси и отговори.

Тестът се изпълнява на компютърния екран. Появява се прозорец с един от въпросите и трите предложения за отговор. Следващият въпрос се появява само, след като изпитваният даде отговор на въпроса.

Въпросите и отговорите могат да са в текстов или графичен формат. Системата включва елементи на мултимедия и има възможност отговорите и крайната оценка да бъдат съпътствани със звукови възклицания.

Учителят има възможност да определя времето за провеждане на теста – време за всеки от въпросите (20, 40 или 60 секунди, в зависимост от обема на информацията); сумарно време за отговор на всички задачи, изчислено въз основа на зададените програмно индивидуални времена за всяка от задачите; общо време за теста или изобщо да изключи времето за отговор.

Крайната оценка се появява на екрана веднага след приключването на теста. Учениците се оценяват по шестобалната система. Изчисляването на оценката е базирано на математически модел, включващ елементи на теорията на вероятностите и отчитащо основните изисквания за формиране на количествена оценка. Оценката отразява и отношението между броя на правилните отговори и общия брой зададени въпроси.

Тестът е приложен като елемент на изходно ниво по дисциплината, поради което с него се реализират диагностични и обучаващи функции. Общият компютърен тест за изпитване съдържа 500 въпроса, включващи теми от шестте раздела по учебната програма на предмета за IV клас.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

И ДРУГИ ДОБРИ ПРАКТИКИ:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ПРАКТИЧЕСКА РАБОТА

Как оценявате ролята на мултимедийната презентация в самоподготовката и в дейностите по интереси?

.....

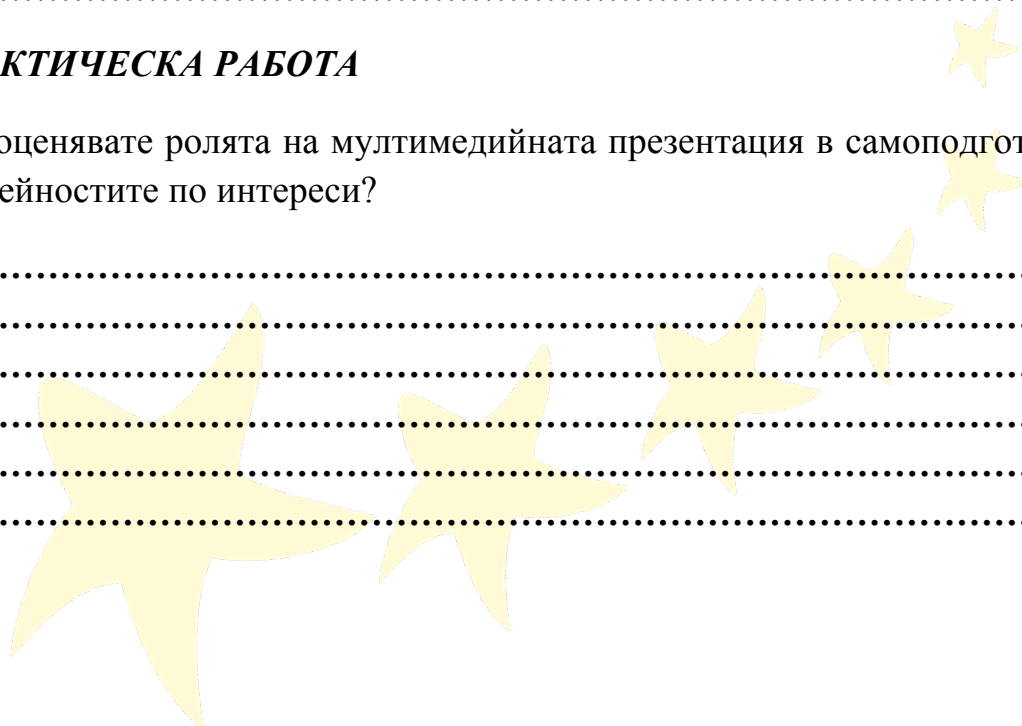
.....

.....

.....

.....

.....

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

Тема 2: Изграждане на мотивационна среда за повишаване на качеството на образованието в средищните училища

Занятие 7. Обогатяване и подобряване на материалната среда в средищните училища по проекта

ТЕОРЕТИЧНА ОБОСНОВКА

Подобряването на материалната среда е сред специфичните цели на проекта. Тя играе съществена роля за утвърждаване на средищните училища като инструмент в политиката за модернизирание и оптимизиране на училищната мрежа и за повишаване качеството на образователно-възпитателния процес в средищните училища.

Подобряването на материалната база на средищните училища се извършва с оглед осигуряване на подходяща образователна среда за провеждане на целодневна организация на учебния процес.

Усвояването на ключови компетентности и засилване на интереса към учебната дейност, като превенция на ранното отпадане, също са във връзка с предлаганата материална среда.

1. Осигуряване на материална база, адекватна на целите и на потребностите на целодневната организация.

1.2. Осигуряване на различно пространство от класната стая за задължителна подготовка за провеждане на самоподготовката и дейностите по интереси

Целодневната ангажираност на учениците в днешни дни изисква и разнообразна среда – помещения за учебна работа, пространства за хранене, отмора и отдих, специализирани съоръжения за спорт. Пасивното пребиваване в училище и преписване на домашни в занималните са в миналото. Редуването или съвместяването на движение и почивка с учене и дейности по интереси подпомага правилното развитие на децата, дозира тяхната натовареност и същевременно възпитава. Целодневната

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

организация на учебния процес вече изисква материална база, приближаваща се до клуб, кабинет, игротека и класната стая съвсем не удовлетворява потребностите от среда, активизираща ученето.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

- Обзавеждане на специални помещения за самоподготовка, в които са осигурени шкафче и гардероб за всеки ученик, в които се прибират учебниците, учебните помагала, с цел олекотяване на раниците. Подобряване на материалната база превръща училището в желана територия за ученика. Всичко това допринася за формиране на навици за самостоятелно учене, стимулиране на любознателността и стремежа към знания, създаване на условия за прилагане на иновативни педагогически методи.

- Дейностите по интереси се провеждат в Кабинети /Занимания по интереси/, в библиотеката, в компютърния кабинет. Чрез тях педагозите се стремят да мотивират учениците и родителите за включване в целодневната организация и да се създаде позитивна среда, да се покажат на учениците алтернативи на лошите битови условия, които да ги задържат в училище.

- Съвместните дейности с училищната библиотека, например, изискват обновяване на книжния фонд, добри и привличащи условия. Учениците имат възможността за дейности и инициативи, в които да се включат, както и да организират такива, като: Препис на „История славянобългарска” и на детски приказки, участие в арт ателиета, музикални и спортни надпревари, във връзка с патронния празник на училището, организирането на театрални постановки и импровизации и много други.

- Обновяване на физкултурен салон, изграждане на площадки за баскетбол, футбол и тенис маси.

За сигурността и безопасността на учениците се изграждат системи за видеонаблюдение с денонощно записващо устройство, озвучителна система.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

- Подобряване на средата с изготвени от учениците табла, постери, изложби.

1.2. Осигуряване на материали за провеждане на самоподготовката и дейностите по интереси и образователни игри

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

Създаване на условия за игри, танци, рисуване и спорт. Осигуряване на образователни и развиващи игри.

- Полуинтернатните групи използват разнообразни изобразителни и приложни техники за организирането на изложби, сезонни и празнични кътове и базари с естетическо-възпитателна, взаимнообучителна, рекламна и благотворителна цел. Тези дейности провокират ученическата любознателност, инициативност и креативност. Те са катализатор и за участието и класирането на децата в различни състезания и конкурси.
- Описаната среда на конструктивно съревнование се отразява и на самоподготовката на учениците. Възпитателят не е компютър за даване на верни отговори, а съветник, помощник за самосправяне и правилно възприемане на учебното съдържание.

2. Осигуряване на съвременна информационна среда

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

- Учебната база в училището непрекъснато се модернизира и обновява. Училището разполага с добре уредени класни стаи и кабинети, обзаведени със съвременни нови мебели, аудио-визуални средства, компютърна техника и Wi-Fi мрежа, която е достъпна в цялата сграда на училището.
- За подпомагане на образователно - възпитателния процес спомага училищната библиотека, която предоставя съвременни учебни помагала за пълноценно обучение на учениците от I до VIII клас.
- Осигуряване на интерактивни бели дъски за модернизация на самоподготовката и дейностите по интереси.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

3. Осигуряване на материали за популяризиране на целодневната организация и за организиране на вътрешно - квалификационна дейност.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

Издаване на брошура с информационен характер.

В нашето училище умело се използват добрите практики в организирането на дейности при целодневната организация. Всички възпитатели изнесоха по 2 открити урока практикуми през годината. В самоподготовката и дейностите по интереси се постига надграждане; създават се условия за усвояване и концептуализиране на знанията, за компенсирание на допуснати дефицити на разбиране или информационен недостиг; създават се условия за използване на интерактивните методи на работа; насърчава се работата в екип; постига се толерантна мултиетническа среда.

4. Озеленяване и подобряване на училищния двор

5. Създаване на релефна карта на България в двора на училището.

И ДРУГИ ДОБРИ ПРАКТИКИ:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

ПРАКТИЧЕСКА РАБОТА

Предложете проект за двор на вашето училище. Направете схематична рисунка.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

Тема 2: Изграждане на мотивационна среда за повишаване на качеството на образованието в средищните училища

Занятие 8. Реализация на идеите на гражданско образование. Взаимодействие с родителската общност и обществени институции.

ТЕОРЕТИЧНА ОБОСНОВКА

Целодневната организация на дейностите в училище създава широк спектър от възможности за гражданско образование и възпитание.

Целодневната организация поставя учениците в много по-разнообразни междуличностни взаимодействия – не само ученик-обучаващ, а и ученик-ученици, ученик-институции, ученик-общество. Това разнообразие на взаимодействията е благоприятна предпоставка за осъществяване на гражданско образование. То е онази част от образователния процес, която в изпълнение на гражданската мисия на образованието, е насочена към изграждане на социалната култура на подрастващите: тя дава знания за ценностите, институциите, механизмите и процедурите на демократичното общество и изгражда умения за тяхното прилагане.

Гражданското образование е в основата на личностното развитие, тъй като всяко дете е бъдещ гражданин. То включва: подготовка на детето за социална реализация чрез познаването, владенето и използването на човешките права и свободи, съобразени със законите на демократичното общество; изграждане на комплекс от социални умения за комуникация и реализация в обществото; ценностна система основана на демокрацията, мира и толерантността.

Гражданското образование подпомага развитието и утвърждаването на младия човек като гражданин, който е:

- автономна, свободна личност, способна да поема отговорност за себе си и за другите;

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

- познава и отстоява своите права, свободи и отговорности;
- съзнава духовното си единство с българския народ, родината и европейските народи;
- създава осъзнати отношения с държавата и обществото;
- владее механизми за конструктивно социално участие и промяна.

1. Изявата на личността и изграждането на комуникативни умения са един от приоритетите на гражданското образование.

Особено важно е възпитателят да поощрява всички ученици и да изразяват увереност, че могат да се справят с различните ситуации, да не допуска сравнение между децата, а да посочва, че всеки е добър в различни области, да санкционира прояви на нетолерантност и агресия, а да се стреми към създаване на приятелска и сърдечна среда, в която всеки се чувства сигурен и приет.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

Да разкажем за себе си с помощта на снимка!

В началото на учебната година учениците получават задача от техния възпитател да изберат и донесат своя любима снимка. В ДИ всеки представя своята фотография и разказва за себе си. Снимките са най-различни – някои деца са донесли свои снимки като бебета, други - с любим човек или животно, по време на лятната ваканция, в любимо място и пр. Така чрез фотографиите децата разказват своите съкровени преживявания, представят се в ситуация, в която се харесват, и са по-уверени и смели. Освен това научават личните истории на своите съученици, а не просто формално се запознават с тях. В следващите ДИ учениците залепят снимките си на цветни листа и поместват всичко, което решат за себе си – сентенция, девиз, рисунка и др. Цветните листа поставят

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

на голям картон, който украсява стаята по ДИ и цялата учебна година децата не спират да се радват и коментират „груповия паспорт“ на класа.

2. Една от основните роли на целодневната организация на дейностите в училище е обучението и възпитанието на децата в демократични ценности и култура.

То способства за формиране на толерантност, зачитане правата на другия и изисквания за неговата толерантност и по-висока гражданска култура.

Ролята на преподавателите тук е изключително важна – инициират и ръководят дейности и мероприятия, на които запознават учениците с основните човешки права и правата на детето, поставят учениците в различни ситуации и заедно търсят решението им, съвместно изготвят правилник за реда в класа, поощряват децата в усилията им да го спазват и зачитат.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

Изготвяне на постери „Моите права“ и „Моите задължения“

В началото на учебната година в новосформирана ПИГ от смесена група V-VI клас възпитателят и учениците дискутират върху темата за правата и задълженията на човека. Възпитателят се е подготвил предварително – под формата на презентация представя адаптиран текст за правата на детето от Конвенцията на ООН. Води се дискусия и се поставя въпроса за задълженията на детето. Взема се решение всички ученици да се включат в изготвянето на правилник на класа. Дъската се разделя на две: в едното крило се поместват правата, а в другото задълженията на децата според самите тях. Всеки дава свое предложение, а в следващите часове по ДИ учениците изработват два постера с оставено място за допълване на възникнали по време на учебния процес права и задължения. Те са поставени на видно място в стаята и децата получават мотивация сами да се грижат за тяхното спазване и допълване.

Играта „Знание и ред – награди безчет“

Играта обхваща период от една седмица. През него възпитателят и децата от ПИГ III клас съблюдают предварително установени изисквания за

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средишните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

дисциплината, подготовката и усвояването на учебния материал, отношенията със съучениците и пр. В края на седмицата се води дискусия кое от децата заслужава първата награда. Класният ръководител също се включва в избирането на победител, който получава като награда правото да избере тема за ДИ в един ден от следващата седмица. Така децата получават от една страна мотивация да полагат усилия в усвояването на знания и спазването на дисциплината, а от друга – да разкрият своите интереси и умения в часовете по ДИ.

3. Познаването и спазването на правилата на пътя са от първостепенна важност за опазване на живота на децата и важна част от гражданското възпитание.

Най-безопасният път от училище до градската библиотека.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

В ДИ учениците от ПИГ са разделени в 4 групи, на които са поставени следните задачи:

- **I група** прерисува на картон най-често срещаните и важни за пешеходаца пътни знаци от учебник по БДП, които децата грижливо изрязват.

- **II група** изготвя макети на обществените сгради и архитектурни забележителности по пътя от училище до градската библиотека – театър, кметство, читалище.

- **III група** рисува макет на градския парк, през който се минава – растения, дървета и алеи.

- **IV група** с помощта на възпитателя очертава на голям картон карта на маршрута от училището до библиотеката – улици, тротоари, светофари, кръстовище.

Всеки екип представя крайния продукт и всички, след проведена дискусия, разполагат своите макети на картата, поставят имената на улиците и с помощта на пулче от играта „Не се сърди човече“ избират най-безопасния път от училище до библиотеката. Възпитателят се явява в ролята на съветник, прави корекция, когато се налага, разяснява правилника за движение, когато децата срещат затруднение. На другия ден ПИГ изминава начертания маршрут до градската библиотека. Картата на

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

маршрута е оценена от възпитателя като изключително коректна и децата я даряват на библиотеката, която украсява читалнята ѝ. Освен, че правилата за движение са научени без изключение, всяко дете е получило възможност да се изяви, на лице е колективно изготвен артефакт, който носи удовлетворение, а посещението на децата до библиотеката и интересът им към четенето нарастват.

4. Подготовката на децата в ситуации на възникнали бедствия, аварии и катастрофи също са приоритет на гражданското образование.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

Най-адекватната реакция в случай на БАК

I фаза: С помощта на брейнсторминг възпитателят въвежда темата на ДИ в ПИГ: „В случай на земетресение как бихте постъпили?“ Всеки ученик излага своето виждане.

II фаза – чрез беседа се припомнят правилата за безопасност при БАК и се записват на дъската:

- Да запазим самообладание и да помислим трезво как да се самоорганизираме, за да запазим живота си и живота на другите около нас;
- Да си оказваме помощ и подкрепа;
- Да не проявяваме грубо отношение един към друг и пр.

III фаза – работа в екип. ПИГ се разделя на 3 екипи, които имат задача да изготвят план за действие при различни бедствия: пожар, наводнение и ураганна буря. Те обсъждат правилата при БАК, прилагат ги, подготвят телефони за помощ и всеки екип докладва за свършеното.

IV фаза се провежда на другия ден чрез интерактивния метод ситуация. Децата чуват сигнала за евакуация, става ясно, че училищната сграда е обхваната от пожар. Необходимо е без паника да се приложат правилата, които децата предния ден обсъждат. Всички се строят, запазват самообладание, по плана за евакуация на сградата напускат училището през аварийните изходи. Задачата е изпълнена и децата получават нужната

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

похвала и поощрение от възпитателя и поканения пожарникар, който дава своята отлична оценка.

V фаза. Децата изработват постер, на който поместват своите рисунки, изобразяващи различни природни бедствия. С голям шрифт децата изписват и телефоните, към които в случаи на БАК могат да се обърнат.

Така в ДИ децата се подготвят за реакция в случаи на БАК и постигат психологическа увереност, че могат да се справят в подобни ситуации. Присъствието на пожарникаря развълнува учениците, към него са отправени много въпроси и част от момчетата изявяват желание да станат пожарникари и помагат на хората.

5. Спортването, правилното хранене и воденето на здравословен начин на живот са от първостепенна важност за всяко дете.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

Темата за здравето, личната хигиена и здравословния начин на живот присъства задължително в програмата за ДИ. Добрите практики за грижата за здравето са многообразни:

- Различни беседи и дискусии за здравословното хранене;
- Изготвяне на дневни режими;
- Изработка на постери;
- Лекции от специалисти по темата – лекари, зъболекари, спортисти;
- Излети в природата;
- Прожекция на филми по темата;
- Въвеждане на темата в ДИ за ПИГ от II клас, чрез играта азбучен ребус:

Възпитателят подготвя поредица от числа, които съответстват на буквите от българската азбука.

6. Опознаване на историята на родното място е важна част от изграждане на идентичността и културата на всеки ученик.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

Чрез различни форми и методи децата се запознават с традициите, историята и забележителностите на своя роден край. Опитът показва, че прякото впечатление и допирът от конкретен исторически и природен обект оставя най-дълбоки следи у децата. За целта се чертаят маршрути, предприемат се екскурзии, организират се посещения на музеи, изслушват се беседи от професионалисти и пр.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

Проект „Родолюбие“ към ДИ на ПИГ от ученици от V клас

С помощта на възпитателя децата отбелязват на картата исторически забележителности в своя град и околностите. Всяко дете получава задача да подготви материал по свой избор – презентация, постер, беседа и да разкаже за избрания исторически паметник. Води се дискусия кои от представените забележителности учениците да посетят. Избрани са 4 дестинации. В течение на годината се предприемат и екскурзиите, като учениците се запознават с историята на местата, които посещават, от специалисти и допълват на терен знанията и впечатленията си за миналото на своя роден край.

7. Темата за екологично възпитание и опазване на околната среда е изключително популярна в средищните училища.

Тя намира реализация чрез използване на интерактивната стратегия „работа по проект“.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

Работа по проект съвместно с ЕКОПАК – организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки в часовете по ДИ.

I фаза- Въвеждане на учениците в проблема за опазване на околната среда чрез мултимедийни презентации, изготвяне и представяне на доклади по темата от учениците;

II фаза- Участие на децата от ПИГ в рекламno-обучително мероприятие на ЕКОПАК;

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средишните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

II фаза – Акция за разделно събиране на отпадъци и отделяне на някои опаковки с цел по-късното им използване;

IV фаза - Демонстрация на изработка на различни модели от отпадъците от специалисти;

V фаза – Изработване на декорация, предмети за бита и др. от самите деца

VI фаза – Организиране на училищна изложба от предмети, изработени от отпадъчни материали;

VII фаза – Награждаване с грамоти на всички деца, взели участие в проекта на ЕКОПАК и организиране на празник по случай успешното завършване на проекта;

В края на проекта учениците изграждат навици за разделното изхвърляне на отпадъците, сами участват в процеса на рециклиране и използване наново на ненужните опаковки.

8. Възпитанието в човешки ценности като добруване, приятелство, труд, уважение, съчувствие, състрадание също е неделима част от гражданското образование.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

- Срещи с представители на различни професии, които разказват за предизвикателствата, които срещат в професионалния си път;
- Ден на отворените врати, в който в училище са поканени родители и общественици. Децата предварително подготвят програма, в която представят по-най-добрия начин своя труд;
- Организиране на тематичен ден: „Учител за един ден“, в който децата заемат мястото на учителите, а учителите стават ученици. Сменените роли разкриват предизвикателствата на всяка една от позициите и става ясно, че трябва да се уважава и цени положението на труд и усърдие на другия.
- ДИ, посветени на приятелството, мечтите, добротворството.
- Организиране на благотворителни базари в името на избрана кауза.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

И ДРУГИ ДОБРИ ПРАКТИКИ:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ПРАКТИЧЕСКА РАБОТА

Предложете организация на „Ден на отворени врати“ във вашето училище. Как ще осигурите изява на всяко дете и как ще осигурите присъствието на родителите и общественици?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

Тема 2: Изграждане на мотивационна среда за повишаване на качеството на образованието в средищните училища

Занятие 9. Практики за осъществяване на интеркултурно образование

ТЕОРЕТИЧНА ОБОСНОВКА

Ролята на училището за формиране на толерантност и интерес към другостта и възпитание в европейските демократични принципи е ключова.

Успехът в обучението на деца, поставени в условие на интеркултурна среда, се крие в основата на самото понятие интеркултура. То включва представката ”интер”, тоест взаимодействие, обмен, отваряне и пълно значение на термина култура. Това означава признаване на ценностите и начина на живот на носителите на култура различна от нашата собствена.

Един от основните педагогически проблем при работата с деца в мултиетническа среда е ниското владение на български език у голяма част от билингвите и тяхната неравностойна стартова позиция спрямо останалите деца. Много често езиковата непълноценност на тези деца се проектира и в социалната им изява, в емоционалното състояние, самооценката и мотивацията.

Именно затова изграждането на подкрепяща и мотивираща среда в условията на целодневно обучение е основната педагогическа предпоставка за постигане на желаните учебни резултати. Когато учениците усвояват речеви и езикови закономерности, които се различават съществено от съответните закономерности на майчиния им език, техният изговор е зависим от особеностите на фонетиката и граматиката на родния език. Възприемането и възпроизвеждането на мислите на втория език е процес на пренастройване на съзнанието на учениците, в който взимат участие всички психически процеси: познавателни – представи, мислене, въображение; емоционални – чувство за удовлетворение или неудовлетворение от постигнатото; волеви. Не може да се игнорира това сложно единство и взаимовръзка на психически процеси.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

Постигането на добри резултати в прилагането на идеите на интеркултурно образование в средищното училище у нас е сред основните приоритети на проекта. В същото време това е една от най-проблемните и коментирани теми от участниците в първата му част. Ниската степен на владеене на български език, слабата заинтересованост и мотивация от страна на голяма част от децата с небългарски произход са сред основните проблеми, които срещат педагозите. Основните направления, в които се търси практическо решение на посочените проблеми, са: обмен на знания за живота, историята, бита, културата на различните етнически групи за опознаването и приемането на другия; постигане на толерантно отношение в мултиетническа среда; създаване на добър климат и мотивираща среда за изява на учениците в интеркултурна среда.

Недостатъчно се коментират практики в областта на подготовката за овладяване на български език, преодоляването на езиковата бариера и разбирането на учебния материал от децата билингви.

Могат да се открият две линии в посочените добри практики за работа в интеркултурна среда:

- Създаване на подкрепяща и мотивираща среда за работа при усвояването на учебния материал от децата с дефицити във владеенето на български език;
- Запознаване с културата и бита на различните етноси и възпитание в толерантност.

1. Създаване на подкрепяща и мотивираща среда за работа при усвояването на учебния материал у децата с дефицити във владеенето на български език

Основният педагогически проблем при работата с деца билингви е тяхната неравностойна стартова позиция спрямо останалите деца. Изследванията показват, че повече от 50 % от учениците билингви не употребяват българския език у дома – не гледат българска телевизия, не четат български книги и не разговарят помежду си на български. Това поставя децата билингви, които тръгват на училище, в неравностойна стартова позиция. Тези деца не владеят официалния език, а се обучават при равни условия с децата, носители на българския език. Проблемът с езиковите

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

дефицити се проявява при усвояването на знания и умения по всички учебни предмети.

Основна предпоставка за постигане на желаните учебни резултати за работа с деца с ниско ниво на владеене на български език е изграждането на подкрепяща и мотивираща среда.

1.1.Отношенията възпитател – ученик са изключително важни за постигането ѝ. За целта е необходимо:

- Изграждане на доверие и индивидуален подход към всеки ученик – запознаване с историята на детето в неформални разговори;
- Поощряване на учениците и изразяване на увереност, че могат да се справят с учебния материал, ако полагат необходимите усилия;
- Да не се допуска сравнение между различните ученици, а да се посочва, че всеки е добър в различни области. Сравняват се само предишните резултати на учениците.
- Деклариране на готовност за съдействие в различните училищни ситуации;
- Еднакво отношение към всички деца, да не се допуска толериране на отделни ученици;
- Среци и разговори с родителите на децата, ако с налага;

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

Добра практика в показването на позитивно отношение към учениците и създаване на благоприятна атмосфера е изработване на колективна картина от ПИГ, в която има представители на няколко етноса. Децата очертават контурите на ръцете си върху блоков лист, изрязват ги и оцветяват с темперни бои. Възпитателят рисува върху картон голям жълт кръг, около който всяко дете залепя своята ръчичка. Получава се пъстро слънце с лъчи от детски ръце, което украсява класната стая през цялата година. Картината въздейства емоционално на децата, които се чувстват еднакво важни и значими.

Друга добра практика пък разкрива богатството да владееш езици в наше време. По този начин децата получават необходимата мотивация и поощрение да усвояват езици, различни от майчиния.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

По случай Европейския ден на езиците в мултиетническа ПИГ възпитателят прочита Библейската история за Вавилонската кула и разделянето на езиците. Следва разказ за езиците по света – над 7000 езика се говорят на планетата Земя, дискусия и предположения кои са най-популярни сред тях. След това възпитателят написва на дъската поздрав на 10 различни езика и децата заедно се научават да поздравяват на тях. Педагогът разкрива факта, че всеки език е ключ към света и безценно богатство. Посочва известни и успели личности, които са полиглоти. Така децата получават силна мотивация не само в стремежа си да усъвършенстват българския език, но и да научат английски, френски, немски и пр.

1.2. При самоподготовката редица възпитатели използват работа в екип по двойки и използване на интерактивния подход „експертна група“.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

Работа по двойки, състоящи се от ученик с много добро ниво на владее на български език и ученик, който има нужда от помощ. Подобен подход дава добри резултати при усвояване на нова лексика и осмисляне на учебния материал. Детето със затруднения се отпуска, тъй като се намира в неформална ситуация със свой съученик и много по-лесно и интуитивно възприема. От друга страна ученикът, явяващ се в ролята на „експерт“, се чувства оценен, заместник-учител и се стреми максимално добре да обясни учебния материал и така го научава и осмисля.

Системното четене по двойки на интересни за децата разкази, статии и др. материали, предварително подготвени от възпитателя, също дава много добри резултати. По този начин всички ученици от мултиетническа ПИГ - II клас се научават да четат гладко в края на учебната година.

1.3. Използване на интерактивни игри за създаване на позитивна нагласа и усвояване на специфична лексика. Това могат да бъдат въвеждащи кръстословици, ребуси и други занимателни елементи като например:

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средишните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

- Играта „развален телефон“, в която всички участници се подреждат и сядат в кръг или редица. Първото дете нашепва на седящото до него дете дума. То я предава на следващото и т. н. Последният играещ високо изговаря това, което е достигнало до него. Най-накрая всички коментират резултата и разбират „къде връзката е прекъснала“.

- Играта „Какво съм аз?“, в която всеки участник избира животно, растение, природно явление или пр. в зависимост от коментираната тематика, и го описва максимално точно. Целта е останалите деца да познаят максимално бързо какво точно описва. По този начин учениците се упражняват лексикално, подреждат думи и изречения и научават нови думички.

Ролева игра за усвояване на специфична лексика от учебния материал. Тук играта се дирижира от възпитателя. Той определя темата (по зададена тематична област), коментира нейното съдържание, създава конкретната ситуация, разпределя ролите и поставя изисквания, ако е необходимо. Целта е учениците да създадат текста на своя герой. Играта стимулира въображението им и те участват в процеса на общуване, избягвайки ежедневните форми на комуникация.

1.4. Прожекция на филми, мултимедийни презентации и др. с тематика, интересна за децата; среща с интригуващи хора, истории.

По този начин децата излизат от формалната обстановка на училището, получават възможност да разчупят средата и лексиката.

2. Запознаване с културата и бита на различните етноси и възпитание в толерантност.

Осъществяването на интеркултурно образование може да се разглежда като „прозорец”, през който децата от мнозинството научават, поглеждат в културата на малцинствата обективно, ясно и правдиво, но в същото време то представлява и “огледало”, в което децата от малцинството се оглеждат, вникват в собствената си култура. По този начин у децата от мнозинството се формират положителни нагласи, толерантност и уважение към

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

другостта, а децата от малцинството придобиват увереност и етническо самочувствие. Голяма част от добрите практики, свързани с работата в мултиетническа среда, са концентрирани именно в културния обмен между различните етноси. Това са запознаването с празничния календар и обичаи; с традиционните литература, музика, кухня, занаяти и носии на различните етноси. В много случаи децата сами са призвани да разказват за традициите на етноса, към който принадлежат, в други – демонстрации се правят на място, на гости, в музей, с помощта на лектор. Родителите на децата също активно се включват в процеса на запознаване с културата на конкретната националност. Правят се ревюта на традиционните облекла, изготвят се кулинарни книги с рецепти от различните национални кухни, пресъздават се обичаи и традиции. Резултатите от проведените практики са повече от позитивни: Децата повишават културата си, опознават света на съучениците си, научават се да уважават и ценят различните от тях.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

Книга с рецепти от различните национални кухни.

В ПИГ с деца от 4 етноса се взема решение за изработване на готварска книга с рецепти от различните национални кухни – българска, турска, ромска и арменска. Децата получават задача въпреки да научат от своите родители и запишат рецептите на традиционни ястия, които се готвят във всяко семейство (салата, супа, основно ястие и десерт). Децата много ентусиазирано изработват в клас готварската книга, обсъждат рецептите на над 50 вида ястия, сравняват ги и откриват разликите и сходствата на различните национални кухни. За новогодишния празник на училището изпълняват част от рецептите дружно и много се забавляват.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

И ДРУГИ ДОБРИ ПРАКТИКИ:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ПРАКТИЧСКА РАБОТА

Какви конкретни действия бихте предприели, ако попаднете в ситуация на проявена агресия с етнически характер в ПИГ?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

Тема 3: Методи за постигане на педагогическо взаимодействие, насочено към социализиране на учениците в полуинтернатните групи

Занятие 10. Приложение на интерактивните методи , обсъждане в група и брейнсторминг.

ТЕОРЕТИЧНА ОБОСНОВКА

Разглеждано като интерактивен метод, **обсъждането в група** цели, чрез осъществяване на познавателно взаимодействие помежду си, учениците да споделят, възприемат и осмислят информация за факти, личности, процеси и явления; изказвайки собствено отношение и изслушвайки другите членове на групата да анализират поставени проблеми и да предлагат съвместни решения. Технология на осъществяване на метода:

1. Представяне и мотивиране на задачата пред учениците.

Обсъждането се свързва с извършване на разсъждения върху определена информация, изказване на общо становище, достигане до определени изводи и решения.

2. Обсъждането предполага: Вникване в основните компоненти на информацията;

Собствена преработка на наличната информация от всеки член на групата; Разкриване на собствената гледна точка на всеки член на групата и изслушване от цялата група; Формиране на общо становище на групата.

По време на обсъждането в групите учителят наблюдава и дискретно подпомага взаимодействието.

Методът на **мозъчната атака** се използва за стимулиране на творческата активност на обучаваните по дадена тема или въпрос.

В педагогическия процес методът „мозъчна атака” се основава на взаимодействието между учители и ученици (както и между самите ученици) чрез съзнателна и целенасочена мобилизация на умствените сили за достигане до ново хрумване, нова идея, като се поставя акцент върху творческата нагласа на участниците в обучението спрямо разглежданите теми. Методът има за цел да се „разчупи” обичайното мислене по проблема, да се излезе от дефинициите, определенията и правилата и да се разсъждава свободно, смело и самостоятелно.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

1. Обсъждане в група

Обсъждането в група като интерактивен метод осъществява множество познавателни и развиващи функции в обучението. Чрез него се актуализират впечатленията, разширяват се и се уточняват представите, вниманието и концентрацията се повишават. За реализацията на метода е от голямо значение взаимното уважение и доброжелателното отношение между учителя и учениците и между самите ученици, спокойната и позитивна атмосфера в клас. Когато те са налице, обсъждането в група създава всички предпоставки за пълноценна познавателна дейност, за установяване на делови взаимоотношения и ефективна съвместна дейност.

1. 1. Обсъждане в групата изказване на становище и оценка.

Този тип обсъждане в група се прилага при самоподготовката за преодоляване на еднообразието и дидактизма

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

Подходящи за обсъждане в група са задачите тип “Светофар”. Те могат успешно да се прилагат при разглеждане на екологични и здравни теми. При тези задачи се изисква да се определят три степени на оценка на посочени факти или явления, които степени се асоциират с трите цвята на светофара:

положително явление – зелен цвят.

отрицателно явление – червен цвят.

явление, което изисква повишено внимание – жълт цвят.

Трудността на задачите от този вид може да се повишава в зависимост от познавателния опит на учениците чрез следните варианти:

- първоначално факторите, които трябва да се оценяват, се представят в групи и така учениците се ориентират по-лесно, дори когато не познават съвсем точно всички посочени фактори;
- в следствие всички условия, които трябва да бъдат оценявани от учениците, се изброяват, без да са групирани, и така задачата се усложнява, тъй като подреждането в групи трябва да се извърши от самите ученици;

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средишните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

- когато учениците са ориентирани добре в съдържателните параметри на даден проблем, те могат сами да посочват фактори с положително и с отрицателно влияние, както и заслужаващите повишено внимание.

Представете си, че имате светофар, с който може да предупредите хората за опасностите, които застрашават природата. “Запалете” подходящата светлина на всеки от светофарите, като оцветите със зелено, жълто или червено.

- чист въздух
- чиста вода
- много дървета
- червейчета и буболечки
- рециклиране
- слънчева енергия
- дъждоносни гори
- карстови езера
- естествен тор
- див живот
- естествени паркове
- съхраняване (консервация)
- енергия на вятъра
- батерии за повторно зареждане
- флуоресцентни лампи
- вземане на заем, вместо купуване
- ръчни инструменти
- органично градинарство
- продукти, разработени от вторични суровини
- стиропор (полистринова пяна)
- пластмаси
- аерозолни опаковки
- въглероден двуокис
- усилен трафик на превозни средства
- водене на ненужна кореспонденция с хартия

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

- естествени земни кухни, които хората използват за складиране на отпадъци
- газовете, които се използват в хладилниците и климатичните шкафове, пожарогасители, които увреждат озоновия слой
- смог
- браконieri
- изхвърляне на отпадъците на места, които не са предназначени за това
- бензинови пари и изпарения
- изливане на петрол от танкери
- киселинни дъждове
- свръхопаковане
- токсични препарати за почистване в бита
- унищожаване на джунглите
- токсични вещества, използвани в земеделието
- изгаряне на естествени енергоизточници – въглища, нефт и газ
- изхвърляне отпадъци в океани, езера и потоци
- изхвърляне на бръсначки, батерии за еднократна употреба
- озонова дупка
- безотговорното отношение на човека към проблемите на природата

Пример за поставяне на задачата във втория вариант на трудност:

Представете си, че имате светофар, който може да светва пред вашите приятели всеки път, когато избират храната си. Използвайте трите светлини на светофара - зелено, жълто или червено, за да напомните кое е полезно, кое е вредно и към коя храна трябва да се отнасяме с повишено внимание.

Хамбургер, кисело мляко, овесени ядки, чипс, сокове с консерванти, пържени картопки, шоколад, сладкарски изделия с безвредни оцветители, пчелен мед, сирене, месо, дълготрайни колбаси, плодове, консервирана риба, зеленчуци, отглеждани в оранжерия, снакс, прясно изстискан плодов сок, билков чай, маргарин, прясна риба, желирани мечета, корн-флейкс, пълнозърнест хляб, коприва, зрял фасул, брускети, чесън, яйца.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средишните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Пример за поставяне на задачата в третия вариант на трудност.

Представете си, че имате светофар, с който можете да помогнете на първокласниците да научат кое е полезно и кое е вредно в дневния режим на ученика и към кои свои занимания трябва да се отнасят с повишено внимание. Използвайте трите светлини на светофара - зелено, жълто или червено.

Пример:

- Червен светофар: стоене вечер до късно пред телевизора.
- Жълт светофар: всекидневна игра на компютър.
- Зелен светофар: сутрешна гимнастика.

1. 2. Обсъждане в група за обобщаване на житейския опит на учениците

Този тип обсъждане е много подходящо за изпълнение в екип, тъй като позволява на учениците да допълват и коригират взаимно знанията си. Равнището на обобщенията, до които се достига, е по силите на групата и в края на обсъждането всеки екип може да се представи със становище, изградено от собствения му опит.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

Практически пример за обобщаване опита на учениците чрез този метод е проведеното обсъждане в самоподготовката по „Човекът и природата“ – 5-6 клас по екипи на тема: „**Откъде идва нашата храна?**” В групите се обсъжда кой с какво се е хранил и какво е съдържала храната му. Всеки в рамките на няколко минути си припомня с какво се е хранил предходната вечер или обяд. Задачата е да се определи кои от частите на растенията са били използвани за храна. Важното при изпълнение на тази задача е да се направи преценка според биологичната част на растението, тъй като човекът използва за храна различни части на растенията, в които има полезни хранителни вещества (плодове, листа, стебла, подземни части). Например сосът на спагетите съдържа домати и моркови. При доमतите се използва плодът на растението, частта от моркова, която се използва за храна, се намира под земята и се нарича кореноплод. Спагетите се произвеждат от брашно, а то се получава от семената на пшеницата. Ако в храната е имало месо, се обсъжда с коя част от растенията се е хранило

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

животното. Например телешкото идва от телета и крави. Кравите се хранят с трева. Целта на упражнението е да се замислят и да анализират, да се посъветват с другите преди да отговорят. Подобен анализ предизвиква и поддържа любопитството им и вниманието им се насочва към живия произход на нашата храна. Учениците се подготвят за осмисляне на зависимости в природата и значението на дейността на човека в нея. Обсъждането приключва с подреждане на различните храни в групи, според частите на растенията, които служат за храна:

плод – ябълка, маслина, домати;

цвят – броколи, мед;

листа – зеле, мента, спанак, чай;

стебло – праз, зелен лук;

семена – спагети, хляб, шоколад, фасул, царевича

кореноплод – моркови, цвекло, картофи (клубен);

луковица – лук, чесън.

Понятията „плодове и зеленчуци” следва да бъдат специално пояснени, като се разграничи употребата на понятието „плод” като орган на растенията (частта на растението, която съдържа семената е плод, като домати, краставици, тикви, маслини) от употребата на „плодове и зеленчуци” тъй като много от т.нар. зеленчуци са всъщност плодове на растението, например домати.

Обсъждането може да завърши с изобразяване на познати зеленчуци и отбелязване на частите, които се използват за храна.

1.3. Обсъждане в група на проведени наблюдения в природата или посещения на обществени обекти.

При всяка възможност децата трябва да придобиват непосредствен опит сред природата, в местния парк, или дори в училищния двор, където могат да бъдат наблюдавани птиците и тяхната зависимост от дърветата. За да бъде ефективно, наблюдението трябва да е целенасочено и конкретно. Вниманието на учениците се концентрира върху конкретни обекти. При наблюдение в природата първоначално учителят разкрива примерите за зависимост между видовете. Подходящ обект за наблюдение е гората, тъй

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

като там съществуват много примери за взаимодействие, които са достъпни за наблюдение.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

„*Зависимости в природата*” е обсъждане в група, което може да се проведе след наблюдение в природата. То е подходящо за всички класове, като зависимостите, до които достигат учениците са на различно равнище.

Обикновено, когато доказваме взаимосвързаността в природата, даваме примери за очевидното взаимодействие между видовете: един организъм изяжда друг, после той на свой ред става храна на някой друг (хранителна верига). Наблюденията в природата позволяват да поставим задача да се установят някои нехранителни зависимости и да разгледаме взаимната свързаност извън хранителните взаимоотношения. Връзката между видовете може да се открие в проявления като осигуряване на необходимите условия за живот и на убежища, подпомагане на размножаването и други, които показват взаимната зависимост на всички форми на живот в екосистемата. Съществуват примери, в които едни видове зависят от други, но без да ги нараняват, т.е. и двата вида зависят един от друг. Това взаимодействие е жизненоважно за съществуването на екосистемите и разнообразието на видовете. Ето някои достъпни за наблюдение взаимодействия, които най-често се установяват в обучението по „Човекът и природата” в III – VI клас:

- Мъховете и лишките зависят от дърветата, защото растат на тяхната кора.
- Гъбите зависят от мъховете и дърветата, защото използват готови хранителни вещества от тях.
- Бръшлянтът и други увивни растения, които наблюдаваме в гората, зависят от дърветата, защото се увиват около стеблата им и така достигат до нужната им светлина.
- Насекомите зависят от широколистните дървета, защото намират убежища под опадалите листа на дърветата.
- Опрашването на растенията зависи от пчелите и други насекоми.
- Пчелите зависят от цветовете на растенията, тъй като извличат от тях нектар и цветен прашец.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средишните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

- Размножаването на дърветата зависи от птиците и бозайниците, които се хранят с плодовете им, защото с екскрементите им семената се пренасят и попадат на нови територии.
- Птиците зависят от дърветата. Дърветата осигуряват клончета за построяването на гнездата и място, което е техен подслон, който ги пази от вятър, дъжд, хищници, както и достатъчна височина, от която птиците да се учат да летят. Дупките в дърветата позволяват да се отделят гнездата на едни птици от други, например бухалът и кълвачът.
- Дърветата зависят от птиците, които се хранят с вредители по дървесната кора и така ги предпазват. Пример за такава птица е кълвачът, наречен „санитар на гората”.

След проведено наблюдение сред природата се обсъжда кой какво е видял. Постава се задача всяка група да посочи най-малко два примера. Всеки екип рисува примера на зависимост между видовете, който най-много му е допаднал. В представянето пред ПИГ на резултатите се достига до идеята, че всички живи същества в екосистемата си „помагат“ едно на друго.

В обучението по „Човекът и обществото“ и „История и цивилизация“ при запознаване с миналото, природните и културни забележителности на родното селище, този метод също намира добро приложение.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

След проведени наблюдения на различни обекти в родното място, са подходящи за групово обсъждане задачи, които изискват лична трансформация на придобитите знания и впечатления. Например:

- Предложете маршрут за запознаване с родния град.
- Кои са най-красивите места в родния град/село?
- Какво бихте искали чуждестранните туристи да запомнят за нашия град?
- Кои са петте (или десетте) най-важни места в нашия град, където всеки гост трябва да си направи фотография?

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средишните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Съвместното обсъждане, предлагането, приемането или отхвърлянето на предложения формира лично отношение и изгражда ценностната система на ученика.

1. 4.Обсъждане в група на идеи, закономерности и обобщения.

Достигането до обобщения и закономерности чрез обсъждане в екип изисква много добра подготовка и ориентация в изучаваното съдържание. Освен това този вариант на метода може да се осъществи при вече налични умения у учениците за работа в екип. Той изисква разбиране на посоката на размишления на съекипниците, взаимно допълване, вписване в цялостна, обща идея. Чрез обсъждане и преход между конкретно и общо, обобщенията придобиват по-голяма яснота в съзнанието на децата и се затвърдяват.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

Обсъждане в група може да се проведе и по въпроса *как Кирил Философ убедил триезичниците, че славянския език може да се използва наравно с латинския, гръцкия и еврейския при разпространението на християнското учение.* За това обсъждане на учениците се предоставя част от Пространното житие на Константин – Кирил. Когато се работи с допълнително подготвена информация, всеки ученик трябва да може самостоятелно да се запознае с нея, поради това е необходимо да се осигури и раздаде текст на всички. Най-добрият вариант е той да остане при учениците и след приключване на обсъждането в групата, като съдържанието му се използва за изпълнение и на други задачи.

2. Брейнсторминг

Като метод брейнстормингът създава и развива нагласа у учениците към търсене на разнообразни решения на един проблем. Той дава свобода за развитие на собствени концепции, засилва интересите и провокира мисленето. Брейнстормингът поставя учениците в ролята на откриватели, творци на идеи, което позволява да не се подхожда репродуктивно спрямо целите на обучението. Методът може да се прилага както в дейностите по интереси, така и в самоподготовката. Чрез него се разкрива приложната страна на учебното съдържание, което повишава мотивацията за учебни постижения. Активната

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

мисловна позиция на учениците и откривателството показват привлекателната страна на науката и познанието.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

Брейнсторминг на тема: *Как да избегнем разхищаването на хляб в домовете си?*
Брейнсорминг върху този въпрос може да се проведе в дейности по интереси - наука, по теми, свързани с хранителните вещества и здравословното хранене. Въведението към метода е кратко. То включва припомнянето, че хлябът е основна храна за много хора на планетата и, въпреки че за производството му се полагат големи усилия и цената му непрекъснато расте, много домакинства продължават да изхвърлят хляб. Как да се преодолее това разхищение?

Методът се реализира в следните етапи:

1. Обсъждане в малка група или с партньор.
2. Съобщаване и записване на идеите.

Идеите, до които достигат учениците, са резултат от житейския им опит. Очевидни се стремежът и желанието в тях да се приложи изискването за разумно и рационално използване на хляба:

- Да се създадат отделни контейнери за хляб и там хлябът да се събира отделно от другите отпадъци, за да може после да се употребява за храна на животни.
- Да се създаде закон за изяждане на хляба.
- Да се произвеждат много малки хлебчета.
- Да се правят сухари.
- Хлябът да се продава на филийки.
- Останалият в домакинствата хляб да се връща в магазините и да се приема ката вторични суровини.
- Да се измисли хляб, който винаги е мек.
- Да се дава на птиците и на бездомните кучета.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

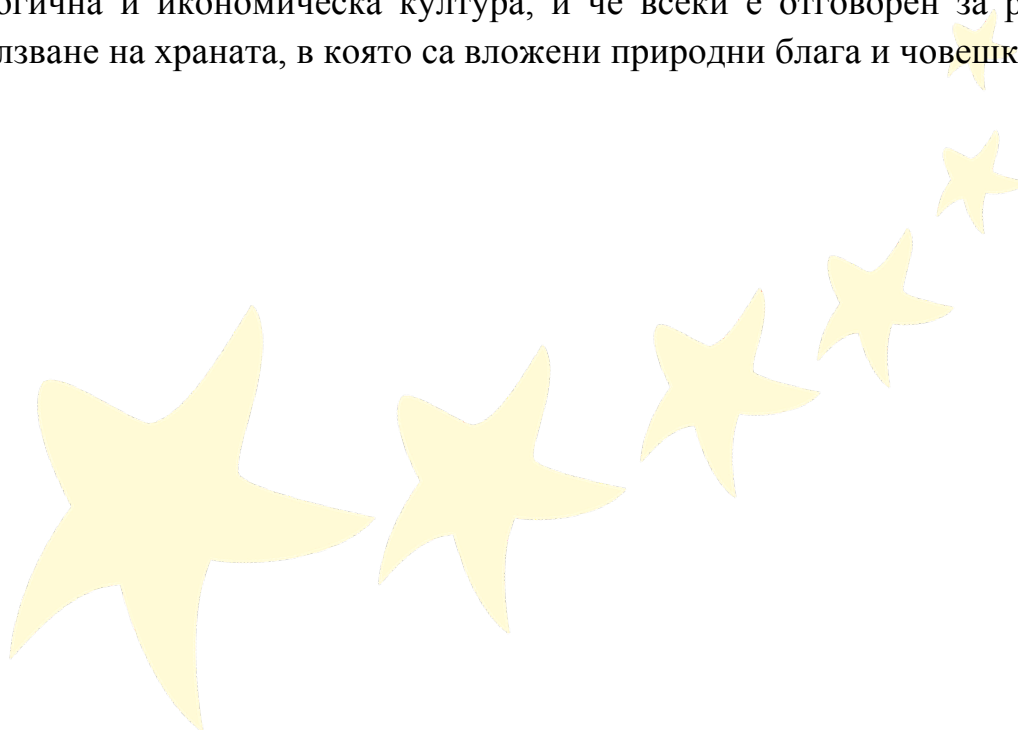
Европейски социален фонд

3. Групиране, отложена преценка и анализ.

Групирането на тези идеи може да стане в няколко направления, в зависимост от адресата на направените предложения:

- За производителите и търговците на хляб.
- За общината.
- За родителите.
- За всички хора и деца.

При анализа на дадените идеи и тяхното групиране учениците се убеждават, че рационалното използване на хляба и на всички хранителни продукти е въпрос на екологична и икономическа култура, и че всеки е отговорен за рационалното използване на храната, в която са вложени природни блага и човешки труд.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

И ДРУГИ ДОБРИ ПРАКТИКИ:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ПРАКТИЧЕСКА РАБОТА

Бихте ли опонирали и как на становището, че интерактивните методи нямат място в самоподготовката, защото в тези часове учениците трябва да си учат уроците.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средишните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

Тема 3: Методи за постигане на педагогическо взаимодействие, насочено към социализиране на учениците в полуинтернатните групи

Занятие 11. Приложение на интерактивните методи. Визуализация с постер и „карта на ума”

ТЕОРЕТИЧНА ОБОСНОВКА

1. Визуализация с постер

Голямата роля на нагледността в обучението определя значението, което създаването на постер придоби като процедура за визуализация на изучаваните явления, факти, процеси, личности, идеи. В този смисъл постерът е универсален.

Визуализацията чрез съвместно създаване на постер от група ученици е интерактивен метод, чрез който се осъществява нагледно представяне на основни характеристики и качества на обекти и явления, изразява се отношение и се отправят послания посредством различни изразни средства.

Визуализацията чрез създаване на постер е едно от новите дидактически решения за създаване на продуктивна и творческа учебна среда, в която ученикът е активен и в процеса на самоподготовка влиза в комуникация и разнообразни взаимодействия.

При създаване на постер обикновено се цели да се приложат знанията във визуална форма – чрез изобразяване от самите ученици да се покажат характерни особености на изучаваните обекти. Учениците създават една собствена нагледност, която отразява техните представи и тяхното разбиране.

От гледна точка на изразните средства изграждането на постера позволява голямо разнообразие – оцветяване, рисунки, апликации, колажи, дори шарж и карикатура, както и текстови елементи.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средишните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

1. Визуализация с постер

В целодневната организация на учебния процес изготвянето на постер намира широко приложение. От една страна той се използва в процеса на преподаване като достъпно средство за самостоятелно представяне на възгледи и идеи на учениците. От друга – в самоподготовката и ДИ постерът дава възможност за директно онагледяване на дадено явление процес, отношение и състояние.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

Постер, посветен на 140 годишнината от обесването на Васил Левски

В самоподготовката по История и цивилизация учениците получават задача да изработят постер, посветен на 140 годишнината от обесването на Васил Левски. ПИГ от деца в VII клас е разделена на 4 групи, които получават следните задачи:

1. Биографична информация за Апостола, кога и къде е роден, какво е семейството му, училищни години, как и къде получава името „Левски“, революционна дейност;
2. Издирване и осигуряване на седемте установени фотографии на Васил Левски (информация учениците намират в Интернет);
3. Девизи и крилати фрази на Апостола;
4. Художествени произведения, посветени на Апостола;

Групите осигуряват необходимите материали и изготвят постер, с който представя цялостно личността на Васил Левски. Личната ангажираност и участието в обща задача повишава емоционалността на учениците, знанията за Апостола се актуализират и обогатяват, като трайността им се повишава.

Постер „Живеем заедно“

В ДИ на ПИГ с мултиетнически състав е поставена задача децата да нарисуват своя дом и да разположат рисунката на предварително изготвена матрица, в центъра на която е поставена рисунка на училището. Учениците в ПИГ се различават не само по своя етнически произход, но и по социалния статус на семействата си. Всички деца поставят къщичките си, като се стремят те да бъдат в близост до училището. Две от децата от

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

семейства с нисък социален статус излизат последни и поставят листчетата си далеч от всички останали, в ъглите на постера. Следва беседа, в която всеки споделя защо е избрал мястото на своя дом. В хода на беседата става ясно, че всички деца са забелязали, че две от къщичките са по-отдалечени. Дете от класа излиза и спонтанно доближава рисунките до всички останали, като премества своята така, че да се осигури място. Следват бурни ръкопляскания и въпрос, зададен от възпитателя, защо учениците променят разположението на къщите. Отговорът е „Защото искаме да живеем всички заедно!“

Тази споделена добра практика предизвиква много въпроси и размисли, но дава и много отговори. Изграждането на нравствения облик на децата се осъществява хармонично, когато в детската общност се утвърждават ценности като уважението и зачитането на другия, съпричастност и желание за подкрепа и помощ.

ТЕОРЕТИЧНА ОБОСНОВКА

2. „Карта на ума“

Разглеждана като интерактивен метод, „картата на ума” предполага съвместно подреждане, структуриране и визуализиране на информацията в процеса на възприемането, осмислянето и обобщаването ѝ. Създаването на благоприятна творческа среда насърчава учениците да бъдат отзивчиви и кооперативни в класната стая и прави уроците познавателно наситени и творчески, както за учителите, така и за учениците.

В обучението методът „карта на ума” може да бъде прилаган към всеки тип мислене и към разнообразни задачи; той активно ангажира учащите от всички възрасти в творческо мислене, организиране и решаване на проблеми. Високата вариативност, която допуска този метод, го прави подходящ за всеки обект или тема и може да се използва при фронтална работа, при групови или индивидуални форми на обучение. Картата на ума може да се прилага при разнообразни стилове на учене. Голямата свобода в подходите към разглеждания проблем при използването ѝ стимулира конструирането на индивидуален познавателен път.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Методът „карта на ума” може да се използва за илюстриране и нагледна опора на последователността и логиката на усвояване на темата при самоподготовка. Учителят създава картата в хода на самоподготовката. Чрез картата се фиксират основните информационни ядра на темата; понятията се асоциират с образи.

Може да се възложи самостоятелно изработване на карта и нейното представяне – групово или индивидуално. Учениците участват при конструирането ѝ, информационното претоварване съществено намалява. Методът може да служи за представяне на концепции и насърчаване на участието в класната стая; за дейности като презентации и дискусии.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

В самоподготовка по „Човекът и природата“ с помощта на компютър се създават карти на ума за понятията *движение, сила и енергия*.

Методът „Карта на ума” при формиране на понятието *движение*

В житейския опит на децата представата за движение присъства под формата на различни действено-образни познавателни конструкти. Широко са застъпени представите за движение на различни превозни средства във водна, сухопътна и въздушна среда. От математиката се знае, че движението има параметри /скорост, време, изминато разстояние, посока на движение/.

Примери за видове движение, които учениците посочват са:

- движение на автомобил по автомагистрала /праволинейно движение/;
- движение на автомобил по тесен планински път /криволинейно движение/;
- движение на стрелките на часовник и перките на вятърна мелница /кръгово движение/;
- движение на маракаси /трептене/.

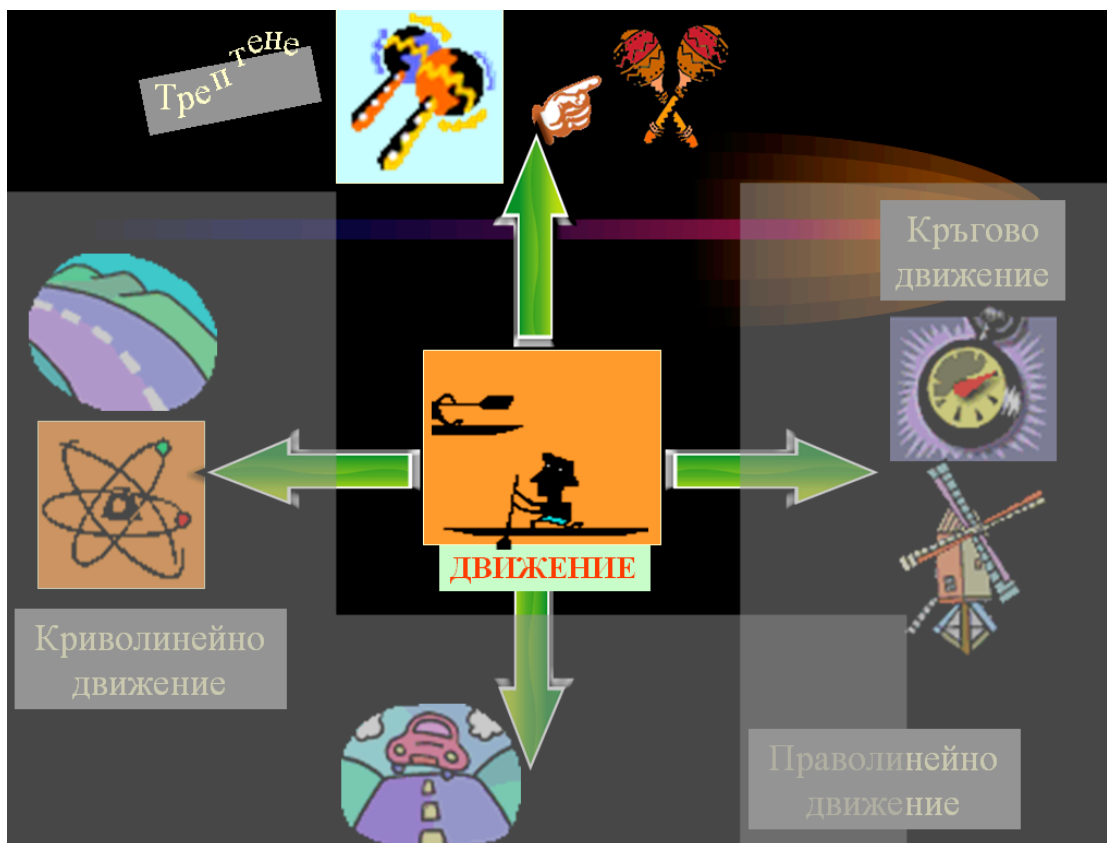
Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Методът „карта на ума” при формиране на понятието *сила*

Житейските представи на учениците за сила се свързват най-вече със силата на човешките мускули. Те знаят някои любопитни факти за проява на изключителна сила от страна на спортисти и други. Други примери, посочени от учениците, са:

- земята привлича ябълката и тя пада;
- силата, която упражняват обектите един върху друг при сблъсък;
- силата на тежестта;
- подемна сила.

Учениците си изграждат представа за проявленията на силата. Те разбират, че всеки човек използва сили в ежедневието си. Сила трябва, за да вдигнат раницата от пода, да отворят вратата или да разтегнат ластик и т. н.

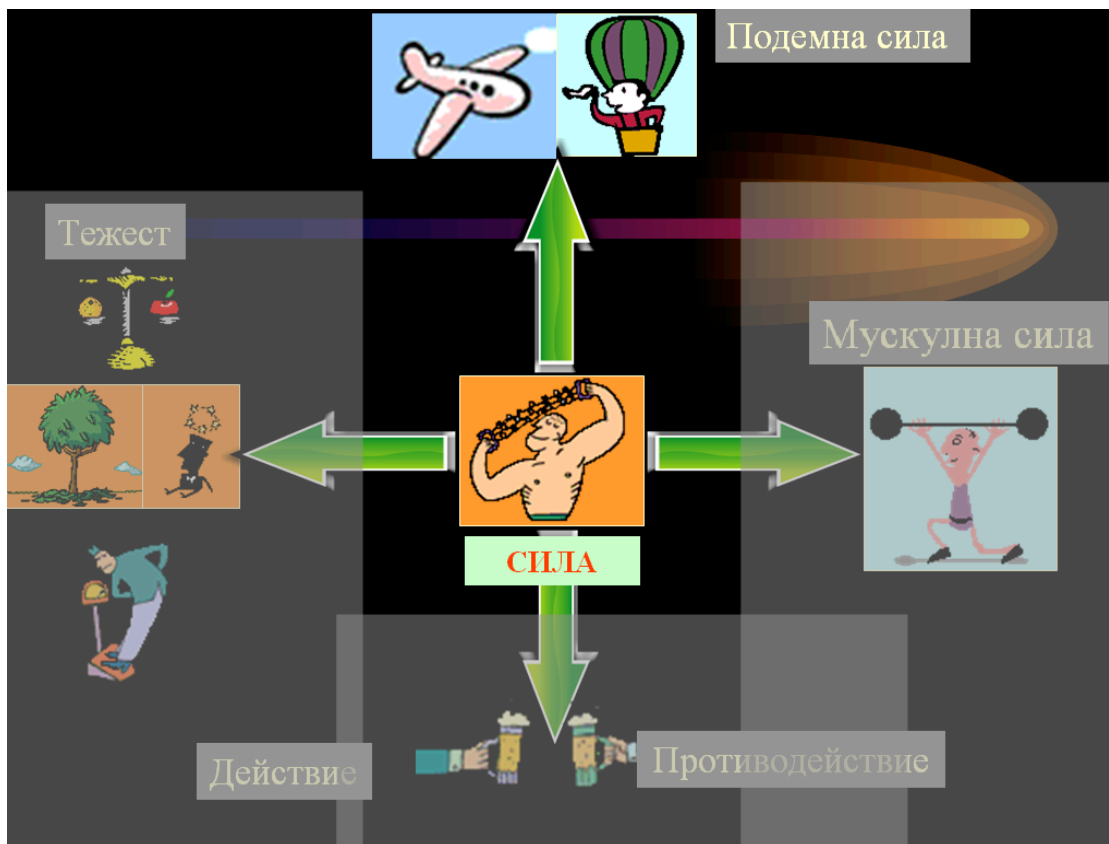
Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Методът „Карта на ума“ при формиране на понятието *енергия*

В житейския опит на учениците понятието енергия се свързва с топлоенергията и електроенергията, които се използват и заплащат от техните семейства. В голяма степен съществува и представа за икономия на енергия поради високата ѝ стойност. Формирана е една обща представа за необходимостта от разумно използване на източниците на енергия, които не са неизчерпаеми на Земята.

За да добият по-пълна представа за алтернативните източници на енергия, децата се запознават с възможности за използване на енергията на водата, вятъра и Слънцето за добив на електрическа енергия. При вятърните електроцентрали вятърът завърта огромни перки. Те задвижват апаратите, които превръщат енергията на вятъра в електрическа енергия.

Други представи за енергия :

- В човешкото тяло има енергия. Благодарение на мускулите човекът я използва, за да извърши определена работа – разкопава почвата, спортува и др.

Европейски съюз

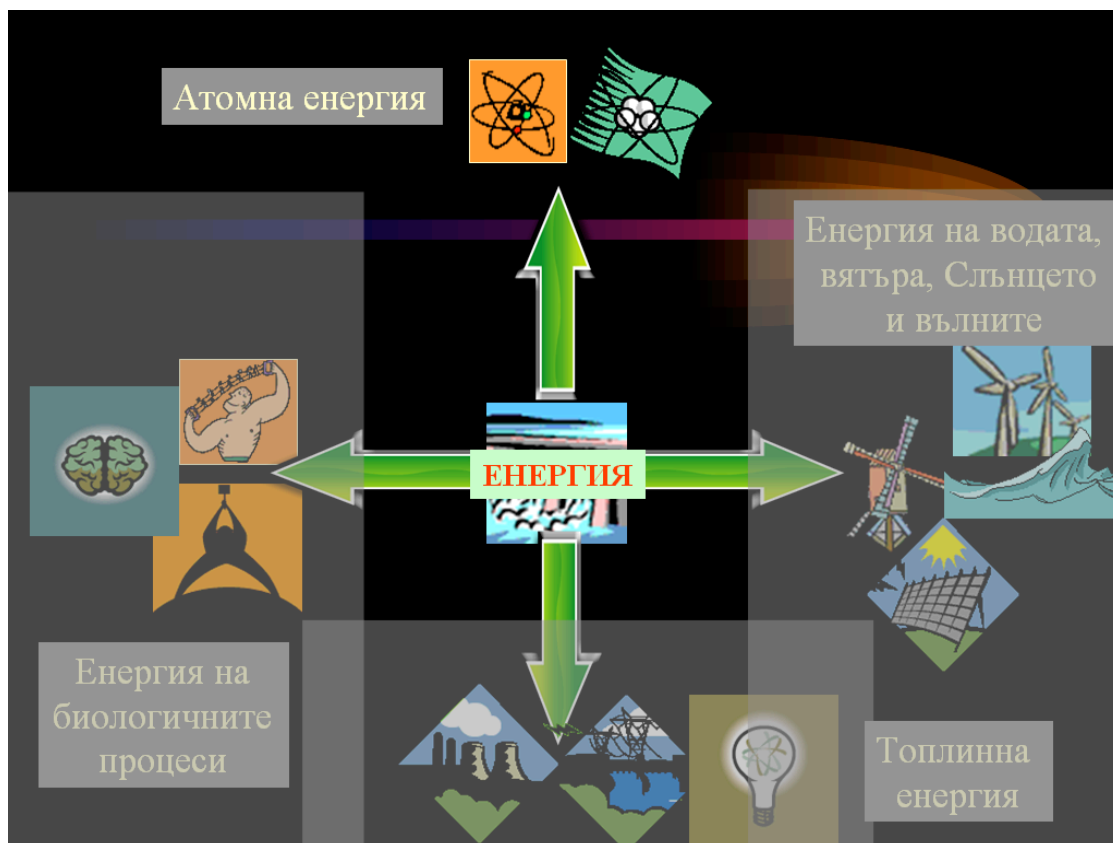
ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

- Мускулите на животните също се съкращават от енергията, която те имат. Тя им помага да се придвижват от едно място на друго, за да търсят храна и да избягват неприятели.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

И ДРУГИ ДОБРИ ПРАКТИКИ:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ПРАКТИЧЕСКА РАБОТА

Изкажете становище в кои учебни предмети виждате възможност за най-ползотворно прилагане на метода „карта на ума“ и защо.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средишните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Тема 3: Методи за постигане на педагогическо взаимодействие, насочено към социализиране на учениците в полуинтернатните групи.

Занятие 12. Приложение на интерактивните методи *дискусия* и *ситуационен метод*

ТЕОРЕТИЧНА ОБОСНОВКА

Обучаващата дискусия е интерактивен метод, класна или групова форма на взаимодействие между учениците (и учителя) за разискване, прение, обсъждане на спорни теми, въпроси, казуси за достигане на решаването им и истината за тях. Дискусията може да се осъществи относно оценката на събития и процеси, както и възможните алтернативи при решаване на определен проблем. В обучението в началния етап дискусията стимулира изграждането и изразяването на осъзната личностна позиция към изучаваните събития, процеси и явления. Дискусия не може да се състои със заучаване и репродуциране на определена информация. Тя изисква оценъчна трансформация, индивидуално преработване през призмата на определени норми и ценности, поради това целите ѝ се фокусират върху:

- Трансфер на теоретичните знания в личния опит на детето и осмисляне на практическата значимост на изучаваното.
- Изграждане на отношения и ценностни нагласи. Това в най-голяма степен важи за темите с ориентация към гражданското и екологичното образование и възпитание, които са застъпени в помагалото.
- Формиране на умения за обосновано и аргументирано излагане на мнение и за изслушване на съучениците.

Дискусионните методи в обучението влияят положително върху готовността на детето да подлага на преценка становището на другите и да изказва собствено мнение по даден проблем. Необходимостта от аргументация на собственото мнение създава нагласа за точна и логична реч, обогатява се културата на речевото поведение.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

Дискусионните методи имат своето място в целодневната организация на учебния процес, въпреки че съществуват и някои ограничения при прилагането им. Изказването на различни (и противоположни) гледни точки позволява да се опрости и подреди процеса на мислене по дадена тема, подхранва разбирането и осмислянето, подпомага ориентирането в противоречията. Дискусиите в обучението разширяват контекста на интерпретация на фактите за явления и събития, подпомагат трансфера на знанията от един научен урок в инструмент за доказване, опровергаване, установяване на противоречия.

1.1. Дискусии „Кой е прав?”

Дискусиите „Кой е прав?” могат да се ситуират като спор между двама съученици, които имат различно мнение по определен въпрос. „Спорът” засяга директно или контекстуално темите от учебното съдържание и допринася за разширяване на опита на учениците.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

Дискусията „Кой е прав?” е приложима във всички направления на образователното съдържание и във всички възрасти. Тя се осъществява в следната последователност:

1. Представяне пред учениците на темата, по която съществува спор. Учителят прочита и ако е необходимо разяснява какви са позициите на спорещите.
2. Учениците изказват своето мнение, като се стимулират към обосновани и логически аргументирани отговори.
3. Достигане до отправната теза при решаване на спора, която позволява да се определи правилната позиция.

Изслушването и осмислянето на доводите на опонента, както и необходимостта от конкретна и вярна реакция развиват причинно-следственото мислене и бързината на мисълта. Необходимостта от аргументация на собственото мнение създава нагласа за точна и логична реч, обогатява се културата на речевото поведение.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средишните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

1.2. Полева дискусия – този тип дискусия се провежда по теми, по които съществуват противоречиви оценки и мнения.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

Полева дискусия може да се проведе в самоподготовка по „История и цивилизация“ по проблемите за християнизацията на България на тема: "Правилно или погрешно е решението на княз Борис да приеме християнството от Константинопол, а не от Рим?".

Целите на дискусията са:

- да се извърши анализ на историческата ситуация;
- съвместно да се изяснят и задълбочат познанията за процесите на християнизация на българското общество;
- да се провокират учениците към собствена оценка на поставения проблемен въпрос.

Проблемът за дискусия се поставя в края на предходния урок, за да може всеки ученик да състави свое мнение и да се подготви да го изложи пред класа.

Преди началото на дискусията се приемат правилата за нейното провеждане - избор на ученици, които да представят двете тези; избор на съдии, които да оценяват съдържанието на аргументите и умението за тяхното представяне; регламентирано време за изказвания за всяка група - по 3 минути; уважение към позицията на говорещите.

Първата теза се представя от трима говорители, като застъпниците ѝ са 10. Според тях княз Борис е постъпил правилно, като е приел християнството от Константинопол, защото:

- папата може да се меси в работите на българския владетел, а това не е желателно;

- ако не беше приел пратениците от Константинопол, това можеше да доведе до война между България и Византия;

- Византия позволява християнството да се проповядва на български език и по поръчение на византийския император братята Кирил и Методий

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

създават българската азбука. От Рим искали проповедите да се извършват само на непонятния латински език.

- разстоянието между столиците е малко и е лесно да се общува с византийския патриарх.

Втората теза се представя от един говорител, въпреки че нейните застъпници са 15. Според тях княз Борис е постъпил неправилно, защото:

- ако България беше приела християнството от Рим, нямаше да има византийско и турско робство, защото историята показва, че католически държави не са били поробвани;

- страхът (в случая от война с Византия) не бива да е оправдание при вземане на дадено решение;

- при война с Византия Рим щеше да помогне, защото тъкмо спечелва влияние върху една трета от Европа.

- относно разстоянията - България е била по територия голяма държава и нейните граници са се разпростирани далече от столицата;

- относно това, че Византия е дала писменост на България - не е вярно, Кирил и Методий са я написали.

След приключване на дискусията, в която се изказват и аргументи, и контрааргументи, един ученик (съдия) прави оценка, че първата теза е представена по-задълбочено и аргументирано и приема, че княз Борис е постъпил в конкретната историческа ситуация правилно.

Ролята на учителя при организиране и провеждане на дискусията е изключително важна. Той трябва да поема различни роли и динамично да подпомага дискусията във всеки момент от нейното осъществяване. Негова основна задача е да следи за съдържателната реализация на дискусията, за вярното и изчерпателно тълкуване на известните факти, за логическата им свързаност и не на последно място за създаване на оптимална емоционална атмосфера.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

ТЕОРЕТИЧНА ОБОСНОВКА

С метода ситуиране (ситуационен метод) посредством трансформация на теорията в близки до обучаваните конкретни обстоятелства, се стимулира приложението на придобитите знания при практическо решаване на проблеми и развитието им в умения и компетенции. Ситуацията интерпретира образователните цели косвено, при нея се избягва дидактизирането на програмното образователно съдържание. Съобразно определените изисквания в учебните програми, ситуациите се изграждат не само в съответствие със знанията, които трябва да се овладеят, но и с оглед на необходимите умения и отношения, които са по-динамичен и действен резултат от обучението. Може да се търси и пряка връзка с контекста и дейностите в учебните програми, както и с възможностите за интегриране с другите учебни предмети и овладяване на по-обща компетентност.

2. Ситуационен метод

Ситуирането като интерактивен метод създава разнообразие в процеса на самоподготовка и дейности по интереси. Методът влияе позитивно върху познавателната дейност на учениците, тъй като чрез него се осъществява непосредствена връзка и трансформация между емпиричния и теоретичния им опит. В процеса на реакция и обсъждане на предложената ситуация в групата се конструират самостоятелно тълкувания и обяснения. Предлагат се различни варианти на анализ и синтез, търсят се най-убедителните причинно-следствени връзки, формира се умение за изграждане на концепция. Ситуирането подпомага развитието и на комуникативните умения и толерантното отношение към партньорите.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

2.1. Ситуация – оценка „Какво ще се случи, ако всички изкопаеми природни горива бъдат употребени от хората?”

Дидактически и методически контекст: предложената ситуация илюстрира екологичните проблеми, пред които е изправено човечеството и има задача да се представят идеите за устойчиво развитие. Може да се използва като база за споделяне на личното отношение.

Текстово описание на ситуацията: Учениците от 7 клас видели в Интернет следното съобщение: „Природните горива се изчерпват. Може ли да оцелее човечеството без нефт и природен газ?”

Организация на работа: Обсъждане в група или по двойки, създаване на текст по двойки или индивидуално.

Оценката, която представената ситуация изисква, активизира екологичните знания и убеждения на учениците. Обсъждането в група или по двойки дава по-голяма увереност в тълкуването. Затвърдяват се знанията за връзката на човека с природата и невъзможността той да съществува, ако я разруши. Ситуацията е много подходяща за представяне на идеята за устойчиво развитие: Днешните хора да се справят с нуждите си така, че да не застрашават задоволяването на нуждите на хората, които ще населяват Земята утре.

2.2. Ситуация – илюстрация „Какво се е случило?”

Дидактически и методически контекст: Ситуацията може да се използва при изучаване на видове гори, опазване на горите и при изучаване на екосистемите, за осмисляне на връзките между организмите в природата.

Текстово и илюстративно описание на ситуацията: Децата от втори клас обичали да играят сред природата. Имали и любима полянка, заобиколена от високи дървета и постлана с килим от зелени треви. Един петък, след училище тръгнали натам да се отморят. Стигнали до мястото и

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

... какво да видят – там нямало полянка, а голо поле, сред което чернеели дънерите на отсечените дървета.

Методът се съчетава с демонстрация на описаната картина.

Какво се е случило? А какво ще се случи след това? Къде са горските обитатели, щом вече нямат гора?

Организация на работа: обсъждане в групи и изказване на становище от всяка група.

Ситуацията илюстрира остротата на екологичния проблем при изсичането на гори. Учениците се убеждават, че така се разрушават естествените екосистеми и се застрашава съществуването на много растителни и животински видове.

Практическа ситуация – „Надиграване по разказа „Ветрената мелница“

Дидактически и методически контекст:

Тази ситуация се предлага в дейностите по интереси с насоченост към фолклора и фолклорните танци.

Текстово и илюстративно описание на ситуацията:

С мултимедия се показва откъс от филма „Ветрената мелница“ – надиграването между Лазар Дъбака и Христина.

Организация на работа:

Класът се разделя на две групи, като предварително са разучени основните движения на ръцете и краката, характерни за ръченицата. Всяка група излъчва представител, като идеята е да се надиграват момче и момиче. Победителят в двойката се определя според издръжливостта, но и според доброто изпълнение на движенията. Осигурена е подходяща музика, всички ученици пляскат с ръце в метрум, за да подкрепят танцуващите

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

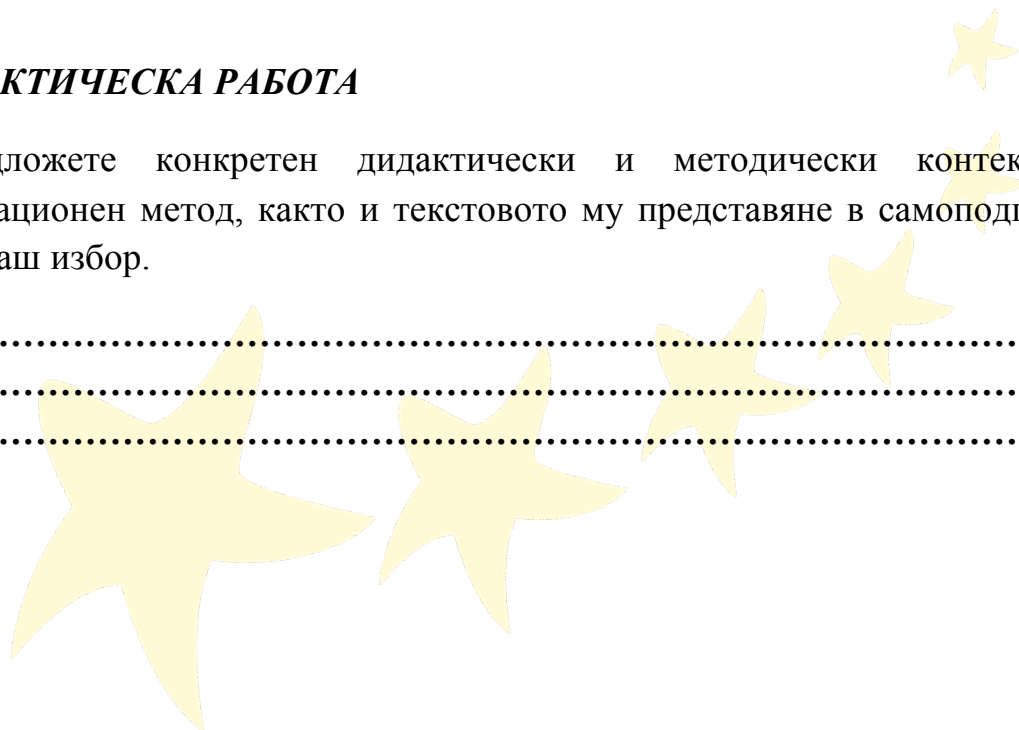
И ДРУГИ ДОБРИ ПРАКТИКИ:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ПРАКТИЧЕСКА РАБОТА

Предложете конкретен дидактически и методически контекст на ситуационен метод, както и текстовото му представяне в самоподготовка по Ваш избор.

.....
.....
.....

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

Тема 3: Методи за постигане на педагогическо взаимодействие, насочено към социализиране на учениците в полуинтернатните групи

Занятие 13. Приложение на интерактивните методи *пъзел* и «експертна група»

ТЕОРЕТИЧНА ОБОСНОВКА

1. Пъзел

Пъзелът е една от популярните интерактивни игри в образователната дейност в българското училище. В литературата пъзелът се среща като отделен интерактивен метод, макар че безспорно спада към интерактивните игри. Основание за отделянето му е неговата популярност като предметно обособена дейност, която има за цел да се възстанови дадена цялост, предварително и преднамерено разделена на отделни елементи. Обикновено това се отнася за изображение, но както ще видим, адаптирането на подреждането на пъзел за учебни цели допуска и други варианти.

Като интерактивен метод в обучението подреждането на пъзел се състои в съвместно изграждане от учениците на образна, схематична или логическа цялост чрез свързване на предварително разделените нейни части. В този процес взаимодействието между учениците е насочено към използване на знанията и находчивостта на всеки отделен участник и на всички заедно, взаимно допълване и синхронизиране приноса на всеки за изграждане на търсената цялост.

Пъзелът често се среща и във вариант главоблъсканица, (особено ако трябва да се подреди от 99 или 999 части). Съществуват и електронни варианти на играта, съчетаващи занимателния характер с образователни задачи.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средишните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

1. Пъзел

Един от най-важните конструктивни елементи на метода е представата за целостта, която трябва да се подреди. Именно задачата да се създаде смислена и адекватна цялост е най-ценното в този метод и заради това пъзелът се използва с голям успех в самоподготовката и е приложим почти във всички учебни предмети.

Съвместното изграждане на пъзел е препоръчително да се провежда в групи от по 2-3 ученика, за да има възможност всеки да участва пълноценно. Съвместната дейност има много добро влияние върху развитието на мисленето, догадката, подсещането и други продуктивни познавателни стратегии. Реализацията на този метод изисква много добро техническо обезпечаване – материалите, които се предоставят на учениците трябва да имат добър визуален и естетически вид.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

Самоподготовка по математика:

В самоподготовка по математика, при изучаване на събиране и изваждане на числата до 10, учениците от I клас получават интересна занимателна задача. Те са разделени в групи от по 3 ученика. Всяка група получава части от пъзел с изображение на герой от любим анимационен филм, без да е упоменато кой е филмът и героят и без учениците да имат право да поглеждат тази страна от частите на пъзела, където е изображението. От обратната страна на всяка частица има задача, когато я решат учениците получават последователността на поставяне на частите от пъзела. Например: $1+1=2$, това е втората част от пъзела, $5-4 = 1$, частта с която започва сглобяването на пъзела и т.н. Всички деца работят с интерес и максимално бързо, защото нямат търпение да разберат какво е изображението, което са получили. По време на изпълнение на задачата затвърдяват знанията за събиране и изваждане на числата до 10. След като всички групи са готови, учениците започват да обсъждат изображението, което са получили – кой е героят, от кой филм е той, каква е неговата роля. Ако възпитателят се е подготвил – може в ДИ децата да изгледат епизод от желано от тях детско филмче, чиито герой са сглобили по време на

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

самоподготовката по математика – допълнителен стимул за решаването на задачи.

Самоподготовка по БЕЛ:

В самоподготовката по БЕЛ ПИГ от ученици от VI клас е разделена на няколко групи. Всяка група получава части на пъзел, между които 2/3 са излишни:

I и II група получават задачата да сглобят пъзел с българска народна поговорка. На всяка част е изписана дума, а целта е учениците да сглобят пъзела така, че да получат поговорката.

III и IV група получават задачата да сглобят пъзел с песен от българския фолклор. На всяка част е поместен куплет, а целта е учениците да сглобят пъзела така, че да получат известна народна песен.

V и VI група получават задачата да сглобят пъзел с българска народна приказка. На всяка част е поместен по един абзац, а целта е учениците да сглобят пъзела така, че да получат приказката.

Когато всички групи са готови, учениците обсъждат резултатите и сглобените поговорки, песни и приказки от народното ни творчество. Всички деца вземат участие, проявили са находчивост и съобразителност и преговарят предадения материал, забавлявайки се.

Самоподготовка по „Човекът и природата“

В самоподготовката по „Човекът и природата“ ПИГ от деца от III клас е разделена на 4 групи. Всяка група получава задача да изобрети пъзел с хранителна верига от посочени от учителя растения и животни. Децата рисуват елементите на веригата, след което разрязват рисунката на части. 4-те групи разменят по между си получените пъзели и сглобяват пъзела на една от останалите 3 групи. Следва обсъждане на хранителните вериги, в което участие взема и възпитателят. Децата участват активно в дискусиата, коментират избраните елементи на хранителната верига, там, където са допуснали грешки, се коригират и осмисля правилното решение. Резултатите са изключително позитивни – всички вземат участие, учебният материал е осмислен и научен. Децата сами изготвят хранителна верига и сглобяват друга - избор на своите съученици.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

Самоподготовка по „История и цивилизация“

В самоподготовка по „История и цивилизация“ ПИГ с деца от VII клас получават задача да подредят 2 пъзела - с очертанията на България след подписването на Санстефанския мирен договор, с който завършва Руско-турската освободителна война, и с тези на Княжество България след Берлинския конгрес. Подредянето на пъзелите се извършва на интерактивна дъска, всички ученици вземат участие. След като картите са подредени, започва панелна дискусия в ПИГ – обсъждат се решенията на двата договора, интересите на Великите сили и резултатите от тях. След края на самоподготовката, учениците могат да визуализират териториите, населени с българско население, които остават в пределите на българските съседи, познават международната политическа обстановка и могат да проследят нишката на последвалите събития – Съединението на Княжество България и Източна Румелия и избухването на Балканските войни.

2. „Експертна група“

Методът „експертна група“ допринася за повишаване на познавателната самостоятелност на учениците, укрепва увереността им в собствените възможности и засилва отговорността им пред учителя и съучениците.

Той се реализира в няколко етапа:

1. Поставяне на проблема за проучване. На учениците се предоставя възможност да избират дали да участват в групата експерти. Този момент се ръководи много дискретно. Разбира се, за експерти се избират деца, които притежават необходимите познавателни способности, но те не трябва винаги да са едни й същи, постепенно като експерти по различни теми се включват всички.
2. Групата ученици, определени за експерти, получава подготвен от учителя въпросник с насоките за извършване на проучването.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

3. Определя се срок за работа по изпълнението на задачите. Преминава се през следните фази: работа с информационните източници за подбиране материали по поставената тема; подбор на най-съществените данни и групиране около съгласуваните опорни точки; определяне на основните идеи, които “експертите“ трябва задължително да разкрият пред съучениците си; работа за създаване на текстови и илюстративни презентации, подбор на ефектни илюстрации и други подходящи форми за демонстрация.

В хода на работата учителят играе роля на консултант, който при необходимост отговаря на поставените въпроси от учениците, предоставя допълнителна информация, дава съвети при възникване на проблеми, при настъпване на колебания у учениците насочва техните усилия към най-удачното решение.

2. Методът „Експертна група”

- Приложение на метода в смесени ПИГ

Методът „експертна група“ се прилага с голям успех в самоподготовката по всички предмети на ПИГ със смесени класове. В тази ситуация децата от по-горните класове се явяват като „експерти“ и оказват помощ на по-малките ученици. Разбира се, методът се използва само когато по-големите ученици са приключили със собствената самоподготовка. Разчупената традиционна обстановка в класната стая, появата на „новите експерти“ активизират учениците, които много по-лесно възприемат обясненията им. От друга страна се увеличава мотивацията на „експертите“, които не принудено преосмислят и затвърдяват минали знания и умения.

- Приложение на метода „експертна група“ в ДИ

Методът „експертна група“ спомага за създаване на благоприятна и мотивираща среда, в която децата се чувстват пълноценно. Доказателство за това е високата любознателност, която демонстрират по време на

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

заниманията. Дейността на експертите не се ограничава единствено до представяне на информация. Тя може да организира класа за изпълнение на някои практически задачи по разглежданата тема като: запознаване с интересни факти по разглежданата тема, текстове и издавателни материали; изработване на своеобразни „рисувани малки книжки” по темите, които са разглеждани; оформяне на работен кът с табла, цветни диплянки и друг илюстративен материал.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

Библиотека на ПИГ с любими книги

В ДИ смесена ПИГ III-IV клас шестокласниците от „експертната група“ имат задача да представят в клас свои любими литературни произведения, откъси от които да прочетат пред останалите деца. Учениците с радост и ентузиазъм се подготвят за презентацията на любимата творба и времето за четене в ДИ се превръща в чакано и желано от всички деца. Взема се решение учениците, с помощта на родител дърводелец, сами да изработят библиотека, в която да разменят книгите си. Организира се картотека. Възпитателят се включва в ролята на библиотекар и стриктно следи за връщането на прочетената книга. Така у учениците от ПИГ се формира уважение към книгата и четенето, изграждат се навици за работа в читалня.

3. „Експертна група“ при запознаване с празнични традиции и обичаи

Методът „експертна група“ е особено подходящ при подготовката и представянето на различни празници в ПИГ, особено в обстановка на мултиетническа среда.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

Демонстрация на българска, ромска и турска сватба

В ПИГ с деца от български, ромски и турски произход се поставя задача да се проследят, опишат и представят сватбените празненства при различните етноси. Децата се разделят в „експертни групи“, спрямо своята етническа принадлежност. Всеки получава задача да проучи въкъщи как традиционно се женят хората от неговата общност – какви ритуали се спазват, как са облечени младоженците, каква е сватбената музика, какви са другите

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

важни лица на сватбата, освен младоженците, специална храна и пр. В ДИ, съвместно с насоките на възпитателя и помощта от Интернет, подготвят презентации на сватбените празненства. Децата толкова се вдъхновяват от поставената задача, че осигуряват сватбени одежди, сватбарска музика и пресъздават традициите на сватбата. Така учениците от ПИГ опознават света на приятелите си, разширяват собствената култура и оползотворяват времето в ДИ пълноценно и забавно.

Демонстрация на обичаите Лазаруване и Коледуване

В ПИГ се сформират две „експертни групи“ от момичета и момчета, които имат задача да подготвят и представят народните обичаи на Лазаровден и Коледа. Чрез методите беседа и демонстрация експертите запознават класа с традиционното отбелязване на тези християнски празници. За останалите ученици презентацията се превръща в истинско веселие – цялата ПИГ се пренася в празничния свят на българския фолклор.

4. Експерти екскурзоводи

Друг практически вариант за приложение на метода „експертна група“ е поставянето на задачи за извършване на посещения или наблюдения на група ученици, които впоследствие докладват резултатите пред останалите. Експертната група може да подготви класа и да организира колективно или индивидуално посещение на подходящ обект.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

И ДРУГИ ДОБРИ ПРАКТИКИ:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ПРАКТИЧЕСКА РАБОТА

Дайте предложение и план за действие на експертна група в дейностите по интереси (еколози или краеведи - по избор).

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

Тема 3: Методи за постигане на педагогическо взаимодействие, насочено към социализиране на учениците в полуинтернатните групи

Занятие 14. Игровите дейности при целодневната организация на учебния процес в средищните училища

ТЕОРЕТИЧНА ОБОСНОВКА

Най-привлекателни в училищна възраст са съвместните игри, в които учениците се обединяват за постигането на обща цел, разпределят задачи и роли, проследяват взаимно дейностите си и си сътрудничат. Именно в този тип игра взаимодействието е неотменна характеристика на игровото действие, за разлика от уединената и паралелната игра, където играенето не е така свързано с другите.

В училище, особено в началната степен, съществуват много възможности за игрово претворяване на детския опит. По-голямата вътрешната освободеност, която дава играта, импровизацията и творческият заряд развиват детското мислене и въображение. Както казва Л. Н. Виготски: „В играта детето е винаги над средната си възраст, над всекидневното си поведение, в играта то е сякаш една глава по-високо от себе си“.

В условията на целодневната училищна програма в средищното училище играта се разглежда като продуктивен метод, който предизвиква интерес и позитивни преживявания у учениците. Използват се дидактични, автодидактични, творчески, ролеви, симулационни и други видове игри. Обособяването на интерактивни игри, което се наблюдава в последно време, е свързано с интегрирането на гражданското образование във всички направления на обучението и значението, което целите му отреждат на овладяването на междуличностни компетенции, толерантност, приемане на различията и развитие на емпатия.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Интерактивните игри, именно поради богатството на възможности, които предоставят, могат да се диференцират като:

- интерактивни игри при самоподготовката: за актуализация на темата, за комуникация, за работа в екип, за крайна оценка
- интерактивни игри в дейностите по избор: за групова динамика, за изразяване на очакванията, за невербална комуникация, за доверие и толерантност.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

Игра „Избери ☺ или ☹”

Цел на играта – да се осмислят взаимоотношенията на детето в семейството, училището и с приятелите; да се утвърдят положителни модели на поведение при игра и общуване.

Форма на провеждане – групова.

Подготовка за играта – всеки ученик изработва от емотикони свои индивидуални знаци за изказване на отношение (това може да стане като към изрязаните емотикони се прикрепят пластмасова сламка или дървена пръчица).

☺ и ☹

Технология на игровото действие:

1. Учениците разглеждат различни ситуации, подготвени от учителя и избират емотикон - ☺ или ☹.
2. По даден знак от учителя всеки ученик вдига избрания от него знак за всяка от представените ситуации.
3. Учителят установява коя оценка преобладава и дава възможност на учениците да обосноват своето одобрение - ☺ или неодобрение - ☹.
4. Учениците самостоятелно посочват примери за положително и отрицателно поведение в коментираните ситуации.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средишните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

5. Определя се победител в играта – ученик, който най-добре е обосновал своя избор.

Очаквани резултати: утвърждават се положителни модели на поведение в училище, в семейството и в обществото, като в игрова форма учениците изказват и обосновават одобрение или неодобрение на различни ситуации.

Игра „Интервю”

Цел на играта – учениците да споделят опит по различни теми, да разкажат за свои преживявания, да комуникират с партньор.

Форма на провеждане - по двойки.

Подготовка за играта – разделяне на ПИГ по двойки.

Технология на игровото действие:

1. Участниците от всяка двойка споделят помежду си по определената в играта тема. Всеки задава въпроси на партньора си, а в последствие отговаря на неговите въпроси.
2. Провежда се обсъждане с целия клас, при което всеки разказва не за себе си, а за своя партньор в играта. Напр. „Моят приятел Иван мечтае да стане композитор. Той харесва тази професия, защото....”
3. За победител се определя тази двойка ученици, в която и двамата са успели да се представят изчерпателно и позитивно.

Очаквани резултати: развиват се комуникативните способности на учениците и мотивацията за изява и партньорство.

Игра „Моето пано”

Цел на играта – да се конструира и обобщи представата за семейството и училището като общности чрез визуализация на основните персонажи в тях, както и да се открият инвариантните им характеристики.

Форма на провеждане - групова

Подготовка за играта – осигуряване на цветни моливи.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

Технология на игровото действие:

Учениците разпознават основните персонажи от разискваната общност (училище, семейство, род).

Всеки ученик създава свой индивидуален вариант на пано с персонажите, които присъстват в неговото училище, неговото семейство или род.

1. Чрез вдигане на ръка се преброяват децата, които са включили в своите пана отделните персонажи. Резултатите се записват на дъската, например: директор – 15 деца; ученички – 13 деца; портierer – 12 деца и т.н

2. Обобщава се кои са най-важните персонажи в училището и в семейството. Поощряват се учениците, които са отразили важните персонажи и са се досетили за нещо специфично за своето семейство или училище.

Очаквани резултати: затвърдяват се знанията за семейството и за училището като общности.

Игра „Вълшебният ключодържател”

Цел на играта – да се развият положителните взаимоотношения в училищния клас и ПИГ, в семейството и в обществото, да се усвоят думи от речевия етикет. Използва се асоциацията за ключа като средство за достигане и запазване на нещо скъпо и ценно.

Форма на провеждане – групова.

Подготовка за играта – разделяне на групата на екипи, осигуряване на цветни кламери и ножички.

Технология на игровото действие:

1. Учениците се разделят по групи и разсъждават с какви думи и какво отношение може да се достигне до хората, които обичаме и ценим – нашите родители и близки, съученици и учители. Всяка група съобщава думите, за които са се досетили.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средишните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

2. В отделни колонки на дъската се записват думите, предложени от всяка група.
3. След като се представят предложенията за думи, всеки ученик изработва свой индивидуален ключодържател като използва шаблоните, подготвени от учителя. В него може да включи думи от предложенията на всички отбори по свой личен избор.
4. Всички деца съобщават думите от своите „ключодържатели” и демонстрират в какви случаи биха използвали своите „ключове”.
5. Победител в играта е ученик, което най-добре демонстрира избраните роли.

Очаквани резултати: развиват се положителните взаимоотношения между съучениците и в по-широк кръг от контакти.

Учителят оказва съдействие за техническото изпълнение на задачата като подпомага учениците при записването върху шаблона на избраните думи и предоставя цветни пластмасови кламери за събиране на „ключовете” в „ключодържатели”.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

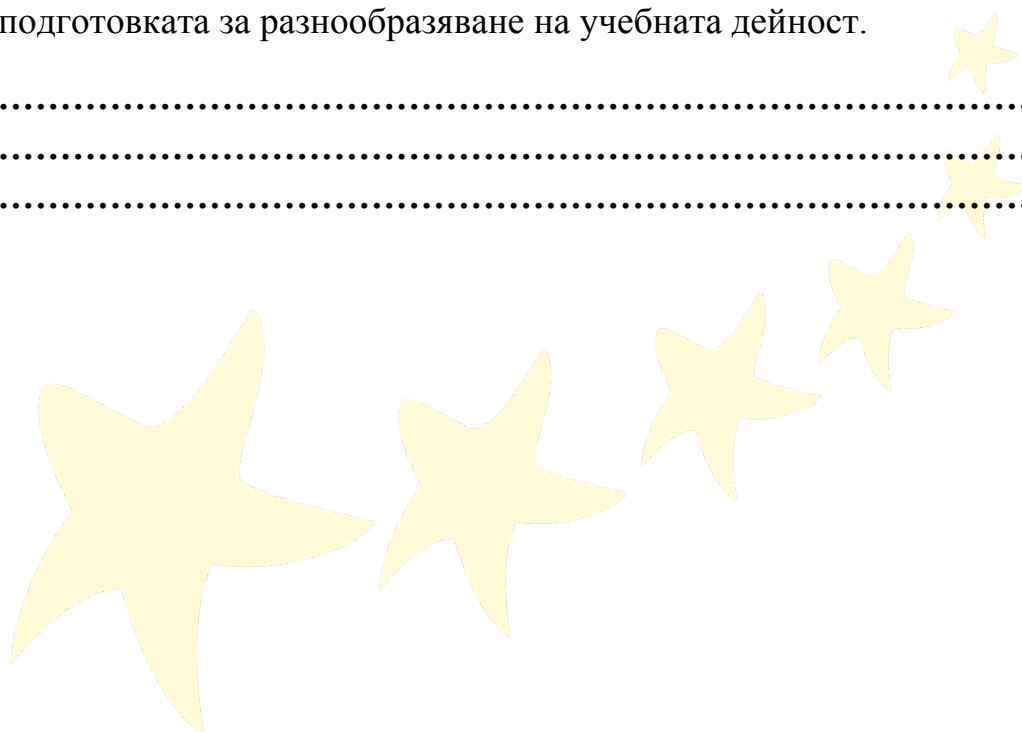
И ДРУГИ ДОБРИ ПРАКТИКИ:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ПРАКТИЧЕСКА РАБОТА

Предложете дидактическа игра, която може да се включи в
самоподготовката за разнообразяване на учебната дейност.

.....
.....
.....

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

Тема 3: Методи за постигане на педагогическо взаимодействие, насочено към социализиране на учениците в полуинтернатните групи

Занятие 15. Изкуството при целодневната организация на учебния процес в средищните училища

ТЕОРЕТИЧНА ОБОСНОВКА

Заниманията с изкуства в рамките на самоподготовката и дейностите по интереси имат потенциал да допринесат за създаване на творческа учебна среда в средищните училища, да повишат мотивацията сред учениците и желанието им да прекарат време в училище. Художествените сфери за изява (като изобразително изкуство, музика, театър и танци) могат да се разглеждат като принадлежащи към едно и също „семејство” дейности. В основата им стои претворяването на действителността със средствата на художествените образи. Освен това определени форми на изкуство могат да бъдат включвани в рамките на други (нехудожествени) предметни области, независимо от това дали учебната програма е замислена така, че да ги включва като интегрирани или отделни предмети. Например театърът често се включва като част от езика, с чиято помощ се преподава, а танцът често се интегрира в рамките на физическото възпитание. В този смисъл изкуствата изпълняват и интегрираща функция. Дейностите по интереси в областта на изкуствата са насочени не само към овладяване на специфичните изразни средства в областта на изобразителното изкуство, танца, музиката, художественото слово, но те имат и общоразвиващо влияние върху ученика. Установено е, че овладяването на специфични умения в областта на определено изкуство оказва положително влияние и върху общото интелектуално развитие. Освен това в мултиетническа среда заниманията с изкуство сплотяват и спомагат за по-лесно възприемане на чуждата култура.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

Дейностите по интереси в областта на изкуствата способстват за: развитие на индивидуалните способности за участие в творческа дейност, чийто продукт ще се отличава с оригиналност и висока стойност; развитие на социални умения като самоувереност, удовлетворение, комуникативни умения - свързани са предимно с изпълнителските изкуства, а именно театър и приложни изкуства; развитие на творческия потенциал и артистични умения у учениците; придобиване на музикална и езикова култура; творчески изяви и вдъхновение.

1. Интегриране на изкуствата при самоподготовката.

Интегрирането на изкуствата при осъществяването на самоподготовка е важен акцент в приложението им в целодневната организация на учебния процес. Те допринасят за преодоляване на репродуктивния характер на самоподготовката, внасят настроение и творчески елемент. Това снижава умората и влияе положително върху мотивацията за учене.

Добри практики в тази насока могат да се приложат в самоподготовката по БЕЛ и История и цивилизация като драматизация на литературни произведения и исторически събития.

Чрез драматизацията учениците вникват по-задълбочено в характерите на героите, осмислят и съпреживяват техните действия и чувства. Идентификацията с героите при актьорското превъплъщение спомага разбирането на художествените образи в литературната творба. При драматизацията се развиват умения и за работа в екип. Обикновено драматизацията протича като работа в няколко различни екипа, които работят по един и същ откъс.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

Самоподготовка по литература чрез драматизация на главата от романа „Под игото“- „Радини вълнения“.

I фаза – Дискусия върху романа, за да се установи дали задачата за самостоятелен прочит е изпълнена.

II фаза – Прочит на главата „Радини вълнения“;

III фаза - Разпределение на ролите и задълженията. Част от учениците са актьори, друга част отговарят за подготовката на сцената и декора;

IV фаза- Режисирание на репликите и работа върху сценичното поведение;

V фаза- С помощта на родителите се осигуряват типични за епохата на Възраждането предмети от бита и народни носии за главните действащи лица;

VI фаза – Изпълнение на драматизацията пред публика.

В резултат на включването на драматизацията в самоподготовката учениците успяват емоционално да почувстват духа на епохата, да осмислят характерите на основните герои и да влязат в света на пресъздаваните образи. Изявяват желание да драматизират и други литературни произведения.

Добра практика е и изработването на комикси и илюстрации във връзка с изучавани литературни произведения.

ПИГ от смесена група II, III и IV клас, с помощта на възпитателя, изработват комикс по приказките “Котаракът в чизми” от Шарл Перо и “Гъсарката на кладенеца” от Братя Грим. Резултатите са постигнати: активизира се творческото мислене и въображение на децата, визуализират се основните сюжетни моменти и основната идея на произведенията.

2. Приложението на изкуствата е изключително ползотворно в изграждането на позитивна мултиетническа среда.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

В ПИГ с ученици от 3 различни етноса – българи, роми и турци в ДИ се работи по проект с европейското мото „Единни в многообразието“.

I-та фаза на проекта е свързана с приложното изкуство.

Деца изработват типичните за 3-те етноса ръкоделия: бродирание на българска шевица – ръченик, плетене на терлици с характерни за турския етнос мотиви и изработка на кошнички от тръстика, типична за ромите.

II-рата фаза е свързана с приготвяне на етнографска изложба за 3-те етноса.

Тя се организира със съдействието на родителите и местното читалище. Всяко дете носи типични за своя етнос предмети на бита, а Читалището осигурява носии. Изложбата се реализира във физкултурния салон и се радва на голяма популярност в селото – посещава я дори местният областен управител.

III-та фаза е организиране на театрално представление – комедия - с участието на фолклорните герои Хитър Петър, Настрадаин Ходжа и Банго Василий. Деца имат за задача да изберат реплики на колоритните за 3-те етноса събирателни образа и режисират цялото произведение. Резултатът е повече от позитивен. Представлението се разиграва пред цялото училище, поканени са и родители. Всички се забавляват и смеят от сърце.

3. Безспорна е ролята на изкуствата в дейностите по интереси, където те намират широко приложение.

ДОБРИ ПРАКТИКИ:

- Често добрите практики, свързани с изобразителното изкуство, се осъществяват съвместно с друг активен метод – наблюдение в природата. Най-често обект на изобразяване са сезонните промени, особено при учениците от начална училищна възраст. Това са: рисуване на есенни картини, създаване на пролетни пана с различни изобразителни техники и материали, моделиране на морско дъно, изработване на снежни скулптури, икебани и пр.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

*Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз*

Европейски социален фонд

- По-големите ученици се включват в приложните изкуства със: изработка на картички за различни празници (най-често тук се използва т. нар. квилинг техника), моделиране на украшения от глина, дърво и други материали, изработка на празнична украса за Великден и Коледа, изработка на предмети за бита и украса от отпадъчни опаковки и пр.
- Организиран се фотоконкурс и фотоизложби по зададена тема. Често темите са свързани с историята, бита и лицата на родния край.

Благодарение на тези дейности се постига благоустрояване на учебната среда, разчупва се традиционния интериор на класната стая, правят се благотворителни базари и изложби. Постига се творческа учебна среда, в която всяко дете намира изява.

- Възпитанието в естетически ценности се постига и чрез часовете, посветени на музиката и танците. Традиционно в нашето училище се набляга върху изучаването на българския фолклор. Практика в мултиетническата среда на голяма част от средищните училища е запознаването с песните и танците на различните етноси.
- Организиране на състезания по модел на популярните у нас формати като „Х фактор“, „България търси таланти“, „Мюзикайдъл“ и др. внасят разнообразие и провокират изявата на таланти в областта на изкуствата. В участие се ангажират всички ПИГ в училище. Подготовката се осъществява в ДИ, канят се ментори – класният ръководител, учителите по музика и др., изявени в областта на изкуствата експерти в училище. Състезанието се провежда в няколко кръга, изпълняват се задачи пред публика, гласува се за най-изявен талант. Чрез организирането им учениците развиват нови хобита, опознават се взаимно и намират възможност за нови занимания през свободното време.

Европейски съюз

ПРОЕКТ BG051PO001-3.1.06
„Подобряване на качеството на образованието в
средищните училища чрез въвеждане на целодневна организация на
учебния процес“

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

И ДРУГИ ДОБРИ ПРАКТИКИ:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ПРАКТИЧЕСКА РАБОТА

Дайте предложение за работа в ПИГ с надарено дете (в област от изкуствата по избор), което е negliжирано от родителите и няма стимул за изява. Ако имате, споделете примери от вашата практика.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....